

2019.

Szociális munka a középiskolában /Instant módszertan/

Vajda Zsolt

www.co-treme.hu

2019. 04. 20.

Tartalom

I.	Bevezetés	3. Old.
II.	Az instant módszertanról	5. Old.
III.	A középiskolákról	7. Old.
IV.	A korosztályról, és az élethelyzetről...	10. Old.
	Egy gyakorlat érzékenyítésére	11. Old.
	• Szülők	11. Old.
	• Pedagógusok	12. Old.
	• Kamaszok, diákok	13. Old.
V.	Instant módszertan	14. Old.
1.	A szociális munka célja a középiskolában	16. Old.
2.	A szociális munka tartalma és módszerei a középiskolában	17. Old.
3.	A célcsoport elérése	23. Old.
	• Pedagógusok	23. Old.
	• Szülők, családok	24. Old.
	• Diákok	25. Old.
4.	A szociális munka időkeretei a középiskolában	28. Old.
5.	A szociális munka helyszínei a középiskolában	31. Old.
6.	A szociális munka szakmai partnerei a középiskola kapcsán	32. Old.
VI.	Alulnézet – válaszok feldolgozása	33. Old.
VII.	Zárszó	37. Old.
VIII.	Ajánlott irodalom és linkgyűjtemény	39. Old.

A felhasznált képek forrása:

www.pixabay.com

A jegyzet egységesen és egészében szabadon másolható, megosztható, nyomtatható a szerző nevének és elérhetőségének (Lásd fedőlap: www.co-treme.hu) feltüntetésével.

I. Bevezetés

Kedves kollégák, olvasók!

Négy részre tervezett sorozatom harmadik részéhez érkeztem. Korábban az óvodai szociális munkáról írtam, itt: [Instant1.](#)

Majd ezt követte a kollégiumban folyó szociális munkáról szóló írásom itt: [Instant2.](#)

Az egyes instant módszertanokat úgy próbáltam, próbálom megírni, hogy egymásra épüljenek. Tehát a soron következő anyag is nagymértékben támaszkodik az ezt megelőzőre, a „szociális munka a kollégiumban – Instant módszertan” című írásra és abban szereplő fejezetekre, ismertetett módszerekre. Természetesen mindazokat kibővítve újakkal és kiegészítve egyéb, általam fontosnak tartott tartalommal. Mindezek függvényében ebben a munkámban is először néhány szóban ismét írok az instant módszertan kifejezésről és annak tartalmáról. Ezt követően röviden bemutatom a középiskolákat, néhány alap statisztikai adattal. Ennyiben hasonlít az előző, kollégiumról írt módszertanhoz.

És miben más, mint az előzőek?

Megpróbálok, még közvetlenebben írni, ezért is választom a tegeződést, elvégre kollégák vagyunk. Mintha beszélgetnénk, konzultálnánk. Ezért, lesznek javaslataim, és kiemelésem, hogy én mit tartok fontosnak. Tudom, ez így egyoldalú, de bízom benned, hogy ha észrevételed, kiegészítésed, kritikád lesz, azt te is megfogalmazod és megírod, esetleg valamilyen (bármilyen) fórumon – szakmai műhely, konferencia, stb... - szóvá is teszed! Előre is köszönöm szépen!

Fontos! Ahogy ez a módszertan támaszkodik az előzőre, úgy ezt az anyagot is igyekeztem úgy megírni, hogy az általános iskolára is érvényes legyen részben. A közeljövőben elkészülő általános iskolás módszertan is támaszkodni fog erre a tartalomra. Tehát vannak benne arra a témakörre is érvényes részek, ötletek, tartalmak.

A **II. fejezetben** az Instant módszertan mibenlétéről írok. Sokaknak talán már ismerős lehet. ☺

A **III. fejezetben** néhány alap statisztikai adatot és azok rövid összegzését tartom fontosnak közzétenni, hivatkozni rájuk.

A **IV. fejezetben**, a számomra rendkívül fontos fejezetben, melyben a korosztályról igyekszem releváns információkat közölni érzékenyítés céljából - bemutatom egy saját gyakorlatomat, mely egyaránt használható a diákok, a pedagógusok és a szülők körében is. Talán így, vizualizálva, áttételesen, fogékonyabbá válhatunk a korosztály megértése, de még inkább „megérzése” felé.

Mindezek után az **V. fejezetben** következik maga a törzsanyag, a módszertan ismertetése, amiben az eddigieken túl – amit már talán ismertek - részletesen kitérek az iskolai szociális munka bevezetésére és az iskolai szociális munkás bemutatkozásaira a középiskolában. Tehát a célcsoport elérése címmel külön kifejtem mindezeket. Gyakorlatiasan, pontokba szedve, tippekkel, leírásokkal. Ezek mellett a Miért – Mit – Mikor – Hol – Kivel –Hogyan kérdésekre adott válaszaimat tartalmazza írásom ezen fejezete

A VI. fejezetben, Írásom végén a zárszó és az ajánlott irodalom előtt tovább igyekszem a gyakorlat felől megközelíteni a középiskolában folyó szociális munkát. A többször közzétett felhívásomra válaszoló, mindösszesen 4 válaszadó tapasztalataiból nyújtok át egy „pillanatfelvételt” – gyakorlatias megközelítéssel.

És végül rövid zárszó, valamint – szándékom szerint - önálló munkára motiváló ajánlott irodalom következik.

Fontos információ a VI. fejezethez:

Mindkét eddigi „Instant módszertan” megírását és közzétételét megelőzte egy – egy felhívás, amelyben arra kértem a szakma képviselőit, hogy járuljanak hozzá az anyag elkészültéhez, azzal, hogy válaszolnak 10 db. kérdésre. A felhívásokat közel 1000 - 1000 ember látta (web statisztika), de válaszok nem érkeztek. A középiskolával kapcsolatos, többször közzétett kérdéseimre (11. db. kérdés)mindössze négy, azaz 4 válasz érkezett. Nagyon szépen köszönöm a válaszadók fáradozását, idejét, energiáját! Köszönöm! Ez a fejezet – minden hiányossága ellenére csakis kizárólag nekik köszönhető, akik írtak, akik partnereim voltak a felhívásomra! Még egyszer köszönöm nekik! Egyben arra biztatlak benneteket, éljete a lehetőséggel és a legközelebbi, a közeljövőben meghirdetett általános iskolákkal kapcsolatban feltett kérdéseimre legyetek szívesek, válaszoljatok. De erről majd akkor és ott.

Még némi információ, indoklás az írás létrejöttéhez. Vigyázat, (ön)ismétlés ☺ :

„2018. szeptember 1. óta új szolgáltatás, az óvodai - iskolai szociális munka (Bocsánat, szociális segítség, de ha megengeditek, én a szociális munkát választom, mert reményeim szerint ez a tartalma, ezekkel a módszerekkel él és a szociális munka keretei között teszi, aki ezen a területen dolgozik.) Szóval az óvodai - iskolai szociális munka egy országos szolgáltatás, ami egyrészt kötelező feladat, másrészt még jelenleg is tartanak, illetve befejeződnek egyes uniós pályázatok keretén belül a pilot programok.”

„Bizonyára lesz a pilot programoknak egy szakmai összegzése, különböző statisztikák, kimutatások és elemzésük, felmérések, kutatások, mind kvantitatív, mind kvalitatív eredményekkel. A jó gyakorlatok összegyűjtése is biztosan lázasan folyik, hogy nyilvánosságra hozásukkal szakmai - módszertani segítséget kapjanak a gyakorlatban, terepen dolgozó szakemberek.

A fentieket - ha majd elkészülnek - szeretném kiegészíteni itt és most a magam (szakmai?) véleményével. Terveim szerint összeállítok egy kezdeti, gyakorlatias, amolyan "instant módszertant".”

„Munkámat teljes mértékben önkéntesen végzem, mindenféle ellenszolgáltatás nélkül. Nem állok munkakapcsolatban semmilyen felettes, irányító illetve bármilyen szakmai szervezettel. Viszont igyekszem részben elvégezni azt, ami szerintem az ő dolguk is lenne. ☺

Motivációm egyszerű: Szeretnék (alkalmi) egyszeri és egyszerű segítséget, támogatást nyújtani a gyakorlatban, terepen dolgozó kollégáknak.”

Minden visszajelzést, megjegyzést, kiegészítést, kritikát, javaslatot, egyéb kapcsolt gondolatot örömmel és szívesen fogadok, és amennyiben relevánsnak ítélem, beépítem a következő instant módszertanba. Előre is köszönöm szépen!

II. Az instant módszertanról

Igen, igaz, a sorozat első és második részében már bemutattam az instant módszertan lényegét, azért nem árt az ismétlés. (És gondolnom kell azokra is, akik nem ismerik az előző írásokat.)

Mi ez?

Nos, tulajdonképpen nem más, mint egy rövid leírás, keretrendszer megadása bármilyen szakmai szolgáltatás elindításakor úgy, hogy pontokba szedve az alábbiakat, minden egyes kérdésre igyekszem használható és a gyakorlatban alkalmazható válaszokat adni.

Tehát a kérdések:

- Mi a cél? Miért csináljuk?
- Kiknek csináljuk? Kik a célcsoportok?
- Mi a tartalom? Mit csinálunk?
- Hogyan csináljuk? Mik a módszereink?
- Mikor csináljuk? Milyen időpontokban, időintervallumokban?
- Hol csináljuk? Milyen helyszíneken?
- Kikkel csináljuk? Kik a szakmai/stratégiai partnereink?

Tehát az instant módszertan nem más, mint gyakorlatias szakmai válaszok a fenti pontokba szedett kérdésekre. Hangnemében, stílusában lehetőség szerint hétköznapi, mintha konzultálnánk egy – egy program, projekt, szolgáltatás elindítását megelőzően. Ennyi erővel nevezhetném, akár GYIK – nek is, de az már foglalt. Ha néhány jelzőt, szót kell írnom, az instant módszertan kifejezésről, akkor ezek jutnak eszembe: Rövid – tömör – gyakorlatias – közérthető – alkalmazható – sorvezető – iránytű – kivonatos.

Mire való, és kiknek ajánlom?

2018. 09. 01. óta kötelező szolgáltatás az óvodai – iskolai szociális munka.

Megalakultak, megalakulnak a munkacsoportok, teamek és elkezdődött a szakmai munka. Bizonyára sokat gondolkoztak az egyes szakemberek a témakörben, utána olvastak és megvitatták, majd kialakították a saját profiljukat, mely

Egyrészt:

- ✓ Megfelel a jogszabályokban előírtaknak,
- ✓ Reagál a helyi sajátosságokra,
- ✓ Figyelembe veszi a szükségleteket, a helyi adottságokat és lehetőségeket
- ✓ Gondos tervezésen, szervezésen alapul

Másrészt:

- ✓ Kerestek és találtak stratégiai partnereket
- ✓ Végeztek szükségletfelméréseket
- ✓ Végeztek igényfelméréseket
- ✓ Elindították a szakmai munkát

Nos, ez az instant módszertan a már elindult, vagy most induló szolgáltatás megalapozásához kíván segítséget nyújtani, továbbá – reményeim szerint – segít a szakmai munka finomhangolásában is.

Ezzel el is érkeztem ahhoz a kérdéshez, hogy kiknek ajánlom írásom: Szociális szakembereknek, szakmai csoportoknak, teameknek, akik érintettek az iskolai – óvodai szociális munka gyakorlati megvalósításában. Iskolai – óvodai szociális munkát írtam, nem iskolai szociális segítséget. Ez utóbbi kifejezés véleményem szerint leszűkíti és egyben le is fokozza az iskolai szociális munkát, mint a szociális munkának egy meghatározó fajtáját. Ha megengeditek, én ragaszkodom szeretett szakmám néven nevezéséhez.

Mi nem instant módszertan? Mit nem tartalmaz ez az írás? Mire nem vállalkozok?

A válasz könnyű: Nem részletes módszertan. Nem ismertetem a vonatkozó jogszabályokat. Bízom benne, hogy ezek alapos megismerésén már rég túl vannak az egyes szakemberek, teamek. Ide vonatkozik természetesen az oktatási törvény (2011. Évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről) és a hozzá kapcsolt jogszabályok is. Aztán a céloknál például nem írok részletesen a S.M.A.R.T. célkitűzésekről, mert azt gondolom, ennek alkalmazása nem úszható meg az egyes intézményeknél, mármint, hogy maga a team dolgozza ki, a helyi viszonyokat ismerve. Ugyanez vonatkozik például a S.W.O.T. analízisre és egyéb hasonló elemzésekre.

A módszereknél nem fejtem ki a szociális munka eszköztárának egyes részleteit. Bízom benne, hogy ha azt írom, esetmunka, akkor az olvasó tudja, miről beszélek. Ha nem tudja, semmi gond, de akkor nem értem miért olvassa soraim. Nem részletezem például a csoportmunka fázisait, nem írok a közösségi munka, különböző megközelítéseiről, mert feltételezem, hogy tanulta az olvasó, hiszen egy kolléga szakmai írását olvassa, még ha instant jelző is van a módszertan szó előtt. A szakmaközi együttműködésnél sem fejtem ki az ecomap készítést, mint minden ilyen közös munka előkészítésének nulladik lépését és a rendszerszemlélet kifejezést sem részletezem. Továbbá az egyes jogszabályok hivatkozását is olyannak tekintem, hogy már mind rendelkezésére áll a helyi teamnek. Megismertétek, megbeszéltetek, és birtokában is vagytok a szükséges jogszabályi tudásnak. Tehát, itt és most nem térnék ki mindarra, hogy az egyes részfejezetek mit nem tartalmaznak. Bízom benne, hogy aki idáig olvasta, el tudja dönteni érdeklik – e a következő oldalakon leírtak vagy egészen más olvasmányok után néz.

III. A középiskolákról

Bár az oktatásunk, benne az intézményrendszerünk folyamatosan átalakul, előfordul, hogy egy 14 éves diák egy bizonyos típusú iskolába jelentkezik és bár el is végzi az adott iskolát, mire végez, már nem olyan fajtájú bizonyítványt kap, mint amire jelentkezett, azért nem árt ismerni néhány fontosabb adatot:

Középiskolai feladat ellátási helyek száma intézménytípusonként (2017) és a diákjaik száma:

Intézménytípus	Intézmények száma /db./	Tanulók, diákok száma /fő/
Szakiskola és készségfejlesztő iskola	200	7.187
Szakközépiskola	552	101.668
Gimnázium	892	216.062
Szakgimnázium	772	196.564
Összesen	2.416	521.501

1. sz. táblázat. Saját készítés. Forrás:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zoi009b.html?down=1333 és

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/okt1718.pdf>

Megjegyzés:

A gimnáziumi létszámban szerepelnek azok a tanulók is, akik a 6 és 8 osztályos gimnáziumok 5 – 8. osztályaiba járnak. Mintegy 90.000 fő. Nélkülük, az összes középiskolába járó diákok létszáma megközelítőleg 428.000 fő (KSH)

GYAKORLATILAG FÉLMILLIÓ DIÁKRÓL, POLGÁRRÓL, - aki a pátoszt szereti –HONFITÁRSUNKRÓL – aki a közgazdasági megközelítést kedveli – LEENDŐ MUNKAVÁLLALÓRÓL – aki gondol a közeljövőre – LEENDŐ FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓRÓL – aki politikai megközelítésű – LEENDŐ SZAVAZÓRÓL – és végül, de nem utolsó sorban – LEENDŐ SZÜLŐRŐL - beszélünk! És a sor nyilván folytatható. Ez a szám – bár csökken – de évente újrapiótlódik, hiszen azok helyére, akik befejezik középiskolai tanulmányaikat, az új tanévben újabb és újabb diákok érkeznek. Így minden évben FÉLMILLIÓS rétegről beszélhetünk!

Fontos és releváns megállapítások munkánkhoz. Érdemes megvizsgálni minden középiskolában dolgozó szakembernek, hogy az ő iskolájára mennyiben és mi vonatkozik.

- A középfokú oktatási intézmények feladat ellátási helyeinek száma összesen 2416; 3,1%-kal kevesebb, mint az előző tanévben.
- A változás eltérő volt az egyes iskolatípusoknál: míg a szakiskolai és készségfejlesztő iskolai feladat ellátási helyek száma 25,8%-kal, 200-ra emelkedett, addig a szakközépiskoláké 9,5, a szakgimnáziumoké 7,0%-kal csökkent, a gimnáziumoké pedig kettővel kevesebb lett a tavalyi évhez viszonyítva.

- A középfokú nappali rendszerű oktatásban jelenleg 428,0 ezer fő tanul, 6,7 ezer fővel – 1,5%-kal – kevesebb, mint a 2016/2017-es tanévben. A diákok 1,7%-a (7,2 ezer fő) szakiskolában és készségfejlesztő iskolában, 17,3%-a (74,1 ezer fő) szakközépiskolában, 43,1%-a (184,5 ezer fő) gimnáziumban, 37,9%-a (162,2 ezer fő) szakgimnáziumban tanul.
- Az egyes iskolatípusokban eltérően alakult a létszám: a gimnáziumokban 1,5, a szakiskolákban és készségfejlesztő iskolákban 0,9%-kal bővült, a szakközépiskolákban 5,3, a szakgimnáziumokban pedig 3,2%-kal csökkent.
- A középfokú oktatásban a tanulólétszám mellett a pedagóguslétszám is mérséklődött 2,3%-kal, ami főként a szakközépiskolai tanárok számának visszaeséséből adódott. Az egy pedagógusra jutó tanulólétszám a szakiskolákban és készségfejlesztő iskolákban 4,5-ről 4,8-re, a szakközépiskolákban 10,6-ről 12,1-re, a gimnáziumokban 10,0-ről 10,1-re nőtt, a szakgimnáziumokban pedig 9,3-ről 8,8-re csökkent.
- Az egyes iskolatípusokban tanulók nemek szerinti összetétele nem változott a korábbi tanévhez képest. Egyedül a gimnáziumokban figyelhető meg leánytöbbség (56,5%), a fiúk aránya a szakközépiskolákban 64,0%, a szakiskolákban és készségfejlesztő iskolákban 60,0%, a szakgimnáziumokban 52,8%.
- A középfokú oktatásban tanuló SNI-tanulók aránya – folytatva az előző évek tendenciáját – 0,2 százalékponttal 5,3%-ra nőtt a 2016/2017-es tanévhez képest. A szakiskolák és készségfejlesztő iskolák kivételével – ahol kizárólag a sajátos nevelési igényük miatt a többi tanulóval együtt haladni nem tudókat oktatják –, a többi iskolatípusban szinte minden SNI-tanuló integrált oktatásban részesül.
- Középfokon válik jelentőssé a tanulók oktatási célú mobilitása. A 2017/2018-as tanévben a magyarországi lakóhellyel rendelkező nappali tanulók 16,4%-a tanul más megyében, vagy utazik a fővárosba tanulmányai miatt. A legnagyobb mozgás a Pest megyében lakóknál figyelhető meg, a fiatalok 56,2%-a máshol, többségében (88,4%) Budapesten tanul. A Nógrád megyei diákok közel harmada tanul a lakóhely megyéjén kívül, majdnem háromnegyedük a szomszédos megyékben.
- Mobilitásra ösztönzi a fiatalokat, hogy a tanulási lehetőségek tárháza Budapesten a legnagyobb, ahol a középfokú oktatásban részesülők 38,4%-a nem fővárosi. Ezenkívül Heves megye bizonyul nagy befogadónak: az itt tanuló diákok kicsivel több mint egyötöde más megyéből érkezik.
- A 2017/2018-as tanévben a szakképzést nyújtó középfokú oktatási intézmények szakképző évfolyamain 113,4 ezren tanulnak, 6,1%-kal – 7,4 ezer fővel – kevesebben, mint az előző tanévben.
- Míg a szakközépiskoláknál, valamint a szakiskola és készségfejlesztő iskoláknál közel azonos (6,7, illetve 6,6%), addig a szakgimnáziumoknál kisebb mértékű (5%) volt a csökkenés. A szakképző évfolyamokon tanulók 60,3%-a (68,4 ezer fő) szakközépiskolában, 35,9%-a (40,7 ezer fő) szakgimnáziumban, 3,8%-a (4,3 ezer fő) szakiskolában, készségfejlesztő iskolában végzi tanulmányait.

Forrás:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1718.pdf>

Írásomban nem vállalkozom a fenti számadatok és tendenciák magyarázatára és elemzésére, mert ennek az írásnak sem tartalma, sem célja nem ez. Ugyanakkor felhívom a figyelmet néhány – belátom, általam önkényesen – kiragadott tényre.

1. Az SNI – s tanulók száma nő. Különösen, ha azokra is gondolok, akiknek nincs „papírjuk” erről, de kisebb – nagyobb mértékben érintettek, „határesetek”.
2. A pedagógusok száma csökken
3. A középiskolákban tanuló diákok jelentős része nem a megyéjében tanul. Nagy a koncentráció Budapest felé. A kollégiumról már írtam, de mi a helyzet a „bejárósokkal”? Különösen, ha figyelembe vesszük a magyarországi távolsági közlekedés nagymértékű területi egyenlőtlenségeit.
Röviden: Milyen az időbeosztásom, tanulási, szabadidő eltöltési, egyéb időtöltési (szakkörök, sport, klub, stb...) lehetőségeim nekem, aki a saját városomban tanulok és milyen az osztálytársamnak, aki mintegy 30 km – rel távolabb lakik. Hangsúlyozom, nem a távolság, hanem az odajutás, a közlekedés fontos!
4. Minden 3. Budapesten tanuló középiskolás, nem budapesti!
5. A statisztikákban nem találtam az évismétlőkre vonatkozó adatokat. Ezt fontos beszerezni az adott iskolával kapcsolatban, ahol dolgozol.
6. Ugyanez vonatkozik a korai iskolaelhagyókra

Javaslat:

Kollégáitokkal együtt, team munkában, írjátok össze milyen adatokra (Kvantitatív – számszerű és kvalitatív – minőségi adatok) van szükségetek, és milyen adatok segíthetik munkátokat, egy – egy adott középiskolával kapcsolatban. Ha ezt összeírtátok, érdemes azt is kidolgozni, hogy miként szerzitek be ezeket? 😊

A team munkára számos lehetőséget látok. Sőt, kötelezőnek tartom az iskolai szociális munka bevezetését megelőző időszakban, majd végig folyamatosan, a szakmai munka során.

IV. A korosztályról, élethelyzetről, és életfeladatokról... egy gyakorlat...

Mottó 1:

„Nőj már fel!”

Mottó 2:

„Te még ezt nem értheted, majd ha felnőtt leszel!
Akkor majd megtudod!”

Oldalakon keresztül lehetne sorolni azokat az egymással szöges ellentétben lévő utasításokat és elvárásokat, melyeket a felnőtt társadalom (például szülők, pedagógusok) megfogalmaznak a 14 – 18 éves korosztály felé. De nincs is ezzel semmi gond. Ellentmondásos, izgalmas, átmeneti, és mégis meghatározó korszak ez mindenki életében. A kollégiumról szóló írásomban [ITT](#) a 11. Oldalon összeírtam, mintegy 200 olyan kifejezést, ami a korosztályra vonatkozik. És arra bízattalak benneteket, hogy egészsítétek ki a sajátjaitokkal. Ezzel is elősegítve a ráhangolódásokat, és érzékenységeket, empátiákat a témával és azok érintettjeivel, a kamaszokkal kapcsolatban.

Itt és most, mással próbálkozom. Egy gyakorlattal.

Bevezető gyakorlat szülői-, kamasz-, és szakmai-, (pedagógus) csoportokhoz:

Amikor először találkoztam ezzel az animációval, rögtön megfogott, beszippantott. Úgy gondolom, kiválóan bemutatja a kamaszkor, a felnőtté válás szakaszait, folyamatát. Legalábbis ezeknek a szakaszoknak, folyamatoknak az egyik, az általam ismert és elismert olvasatát, megközelítését. Mindezt, mindössze 1 percben, pontosabban 59 másodpercben! Természetesen lehet arról vitázni, vitatkozni, eszmét cserélni, ki hogy látja, mivel ért egyet és mivel nem. Miről gondolkodik másként és mi az, amit el tud fogadni. Nos, pontosan erről szól a gyakorlat, a csoportindító gyakorlat.

Az animációhoz zenét kerestem, majd megkértem egy kedves barátomat, hogy végtelenítse a kisfilmet és vágja alá a zenéket. Két változatban, az eltérő célcsoportok miatt is. **Ez úton is köszönöm szépen önzetlenségét, figyelmességét és szaktudását!**

Fontos!

Sajnos csak fiú változatban találtam ilyen tárgyú, témájú animációt. Erre mindig ki is térek a csoport, a hallgatóság előtt. Ugyanakkor véleményem szerint, a kisfilm alapján nyugodtan végig lehet gondolni a lányok felnőtté válásának specifikumait, különös tekintettel az eltérésekre és az egyezésekre egyaránt. A csoportokon általában megfogalmazódik az az igény, hogy „Milyen jó lenne látni ilyen lány változatban is!” Ezt a hiányt könnyen átfordíthatjuk, pozitívumra, ha arról beszélgetünk, hogy ha lány változatban készülné, akkor mit tennének bele, mit hangsúlyoznának? Mi az, ami ugyanaz, ugyanúgy, történik, mint a fiúknál, és mi az ami teljesen máshogy? De ezekre majd írok példákat a párbeszédindító kérdéseknél.

A gyakorlat leírása:

Kamaszcsoporton, szülői csoporton, pedagógusoknak szánt szakmai műhelyen, fórumon, érzékenyítő csoportokon, pár mondatos bevezető után játszd le az alábbi animáció valamelyik változatát. (Mindkettő háromszor ismétlődik, nem véletlenül.)

A csoportokon, fórumokon, előadáson projektort vagy nagy képernyős tévét használj!

Figyelem! Hangszóró, „hangosítás” is szükséges! Ha ezt most Laptopon, notebookon, telefonon nézed, kapcsold be a hangszórót!

Szülői és/vagy pedagógus csoportban ezt ajánlom:

https://drive.google.com/file/d/1AyDQjpi5R0Q_ujZeeLQ2pTMkM-4-7t_Z/view?usp=sharing

Kamaszcsoportban ezt a változatot ajánlom:

<https://drive.google.com/file/d/1PSDtYnUdWMHloAHhx1ZtEXnF02YOi2EZ/view?usp=sharing>

Ha megnéztétek, meghallgattátok, közvetlenül utána néhány segítő, beszélgetést elindító kérdéssel kezdjétek.

Szülői változat:

- ✚ Mi a véleményetek a filmről?
- ✚ Mi az amit kiemelnétek belőle, ami nagyon megfogott benneteket?
- ✚ Mi az amit máshogy láttok, mint amiként a film mutatja be?
- ✚ Akik ilyen korú lányt, lányokat nevelnek, miként látjátok a ti szemszövegtekéből?
- ✚ Lányoknál, lányos családokban miként mennek ezek a szakaszok, folyamatok?
- ✚ Véleményetek szerint jelentős a különbség a kamaszlányt és/vagy kamasz fiút nevelő családok között?
- ✚ És a kamasz fiúk és kamasz lányok között? ☺
- ✚ Van olyan részlet, és melyik az, ami különösen érvényes a ti gyermeketekre?
- ✚ Van olyan részlet, és melyik az, ami nem jellemző a ti gyermeketekre?
- ✚ A filmben feltűnik a számítógépes játékok használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ A filmben feltűnik a drog és az alkohol használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ A filmben feltűnik a szexualitás is. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ Itt, bizonyára, a jelenlévők közül fiatalkorában mindenki szigorú szabályok, időkeretek és korlátok között, rendezetten végezte vagy nem végezte el a fenti tevékenységeket, természetesen pontosan 18 éves kora után. ☺
- ✚ Most egyidejűleg felteszek sok – sok kérdést: Mi van akkor, ha mindezek korábban/később következnek be? Mi a hozzáállásotok ezekkel a témákkal kapcsolatban? Nem venni róla tudomást? Elfordulni, elkerülni? Tiltani? Túrni? Támogatni? Megbeszélni? Mikor? Hogyan?

Pedagógus változat:

- ✚ Mi a véleményetek a filmről?
- ✚ Mi az amit kiemelnétek belőle, ami nagyon megfogott benneteket?
- ✚ Mi az amit máshogy láttok, mint amiként a film mutatja be?
- ✚ Miként gondolkodtok felnőttként a filmben bemutatottokról?
- ✚ És pedagógusként? ☺
- ✚ És szülőként?
- ✚ És hajdani kamaszként?
- ✚ Hogyan érzékelitek, miben más a mostani kamaszkor? Valóban más?
- ✚ Milyen kihívások elé állít benneteket, pedagógusokat ez a korszak, a 14 – 18 év közötti 4 év?
- ✚ A filmben nem ábrázolják a tanulást, mit tehetünk annak érdekében, hogy a része legyen a kamaszkornak. Fontosságának megfelelően?
- ✚ A film csak fiú változatban készült. Kiemelnétek a fiúkra vonatkozó élethelyzet specialitásokat? Melyek ezek?
- ✚ Sorra vesszük a lányokra vonatkozó élethelyzet specialitásokat? Melyek ezek?
- ✚ Milyen különbségeket emelnétek ki a két nem között?
- ✚ A filmben feltűnik a számítógépes játékok használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ A filmben feltűnik a drog és az alkohol használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ A filmben feltűnik a szexualitás is. Mi a véleményetek erről a témáról?
- ✚ Itt, bizonyára, a jelenlévők közül fiatalkorában mindenki szigorú szabályok, időkeretek és korlátok között, rendezetten végezte vagy nem végezte el a fenti tevékenységeket, természetesen pontosan 18 éves kora után. ☺
- ✚ Most egyidejűleg felteszek sok – sok kérdést: Mi van akkor, ha mindezek korábban/később következnek be? Mi a hozzáállásotok ezekkel a témákkal kapcsolatban? Nem venni róla tudomást? Elfordulni, elkerülni? Tiltani? Túrni? Támogatni? Megbeszélni? Mikor? Hogyan?

A gyakorlat egyaránt megvalósítható kiscsoportban, nagycsoportban, de akár előadás formájában is! Bármelyiket választod, készülj fel alaposan. Először te válaszold meg a magad szempontjából a kérdéseket. Akár szülő vagy már, akár nem. ☺

Kamaszcsoport változat:

- + Mi a véleményetek a filmről?
- + Mi az amit kiemelnétek belőle, ami nagyon megfogott benneteket?
- + Mi az amit máshogy láttok, mint amiként a film mutatja be?
- + Miként gondolkodtok most, a ti jelenetekben a filmben bemutatottakról?
- + A film a fiú – felnőtt férfi változatot mutatja be. Másként van ez a lányoknál?
- + Igen? És hogyan? Miként?
- + Nem? És hogyan? Miként? ☺
- + Milyen különbségeket emelnétek ki a két nem között?
- + A filmben feltűnik a számítógépes játékok használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- + A filmben feltűnik a drog és az alkohol használata. Mi a véleményetek erről a témáról?
- + A filmben feltűnik a szexualitás is. Mi a véleményetek erről a témáról?
- + Erről a három témáról játékok, buli, sex, kivel beszélgettek szívesen? Kivel osztjátok meg a tapasztalataitokat?
- + És kiknek teszitek fel a kérdéseiteket velük kapcsolatban?
- + Mi az ami szerintetek hiányzik a filmből?
- + A tanulás milyen súllyal szerepel szerintetek ebben az életkorban?
- + Itt, bizonyára, a jelenlévők közül mindenki szigorú szabályok, időkeretek és korlátok között, rendezetten végzi, vagy nem végzi a fenti tevékenységeket, és mindezeket igazán, természetesen pontosan 18 éves kora után. ☺
- + De ha mégsem, akkor létezik – e és hol az a határ, ami előtt ezek közül még mind természetes, „belefér” és ami már ezen a határon túl, esetleg sok, rossz, káros?

A fenti kérdések, nyilván csak az általam javasolt kérdések. Ezekről akkor és úgy térsz el, amikor és ahogy érzed. A csoport minőségétől is függ. Voltam olyan helyzetben, amikor főleg elutasítást és vagy tagadást éreztem a szülők és/vagy pedagógusok részéről, és természetesen voltam olyanban is, ahol könnyen azonosultak a látottakkal és élénk eszmecsere alakult ki a résztvevők között. A kamaszoknál, szinte kivétel nélkül, ez utóbbi hozzáállást tapasztaltam. ☺

A video forrása:

http://68.media.tumblr.com/bf7c09eb17baf7fe0da6e6c98e164bac/tumblr_ney286RsWT1qic3lco1_400.gif

A zenék forrása:

Szülői, pedagógusi változat: <https://www.youtube.com/watch?v=NqAOGdulFbg>

The Four Seasons - Summer - Presto - Flipper Music – DNC

Előadó: Primrose Classical

Album: Pastoral & Nature

A YouTube számára engedélyezte:

AdRev for Rights Holder (a következő lemezkiadó nevében: Primrose Classical (Flipper Music - DNC));

LatinAutor - Warner Chappell, LatinAutor - PeerMusic, UBEM, LatinAutor – 5 zenei jogvédő egyesület

Kamaszcsoport változat: <https://www.youtube.com/watch?v=DIGfO2Dgc9Y>

"Vivaldi Tribute" (Patrick Rondat) Tina S cover

"Vivaldi Tribute", played by Tina (14 y.o.), played on her Vigier Excalibur Filmed and taught by Renaud Louis-Servais (<http://www.youtube.com/renaudls>)

V. Instant módszertan

Egy kis általános (ön)ismétléssel kezdem, mert erről már ugyanígy írtam a korábbi, kollégiumi írásomban, de el is térek attól, például egy önálló alfejezettel, a „célcsoport elérése” címmel és tartalommal, valamint természetesen egyéb kiegészítésekkel is élek más alfejezetekben.

Jelen írás, a középiskolai instant módszertan, nagymértékben támaszkodik és meg is ismétli a kollégiumi instant módszertanban megfogalmazottakat, hiszen a célcsoport szinte ugyanaz.

Ugyanakkor igyekeztem úgy fogalmazni, hogy az általános iskolákban dolgozó iskolai szociális munkások is találjanak benne, rájuk vonatkozó, munkájukat segítő gondolatokat, ötleteket, javaslatokat, megoldásokat.

Szóval...

Az iskolai szociális munka bevezetése és gyakorlati alkalmazása a középiskolában

Miért? – Mit és Hogyan? – Mikor? – Hol? - Kikkel?

Célok, célcsoportok, tartalom és módszerek, eszközök, időpontok, időintervallumok, helyszínek, szakmai partnerek.

„Ezzel a fejezettel részben az a szándékom, hogy összefoglaljam az iskolai szociális munkás feladatait és a szakmai működési kereteit a középiskolában. **Másrészt szándékaim szerint segítséget nyújtsak ahhoz, hogy az iskolai szociális munkás szabatosan, érthetően, magabiztosan elő tudja adni a szakmai partnereinek, hogy ki is ő, mit fog csinálni, milyen szolgáltatásokat nyújt és kiknek.** Nagyon sok helyen tapasztaltam, hogy ez nehézségekbe ütközik. A kollégák tanácstalanok, hogy mit mondjanak, hogyan mondják. Így aztán nehezen indul a szolgáltatás elfogadtatása és a szakmai együttműködés kialakítása. Ha pusztán elmondjuk a jogszabályokat, vagy idézünk az SZGYF leírásából, akkor ne csodálkozzunk, hogy minimum kétkedve fogadnak bennünket. Ha arra a kérdésre, hogy „...És mit csinálsz majd itt nálunk? Mi a feladatod?”, olyan általánosságokat tudunk válaszolni, hogy segíték nektek, segíték a családoknak, meg (el)beszélgetek velük, esetleg bedobjuk a „prevenció” kifejezést, mint saját magunk mentőövét, akkor ne csodálkozzunk, ha minimum, értetlenkedést fogad minket.

Végül, de nem utolsó sorban bízom benne, hogy az instant módszertan segítséget nyújt ahhoz, hogy a diákok, a szülők, a tanárok, és egyéb szakemberek felé összeállítható lesz egy „szolgáltatási paletta”, amit megfelelően kommunikálva, elindul és létrejön a kapcsolat az ügyfelek a szakemberek és a szociális munkás között.

Szóval, arra bíztatlak benneteket, hogy teamben, munkacsoportban beszéljétek át, hogy:

- Mit is csináltok, mit kínáltok mind a diákoknak, mind a családoknak valamint a szakembereknek, intézményeknek?
- Mindezt hogyan csináljátok?
- Mi a célotok ezzel az egészszel?
- Milyen időkeretek között működtök?
- Hol, milyen helyeken dolgoztok?
- Kik a szakmai partnereitek?
- Kik számára kínáltok együttműködést a felsoroltak mentén és alapján, továbbá
- kiktől várjátok el mindezt viszont?”

Lássuk sorban, amiről szó lesz:

Itt már csak röviden írok a célokról, hiszen megtettem ezt a korábbi instant módszertanokban igaz, mindazokat kicsit ki is egészítem. Ez a Miért? – kérdésre adott válaszom.

A célokhoz rendelt szociális munka eszközszerén keresztül összeállítom a szolgáltatási palettát (ha tetszik szolgáltatási tervet). Ez a Mit? Hogyan? - kérdésekre adott válaszom. Kicsit ki is egészítem a hármas felosztás PREVENCIÓ – KORREKCIÓ - EDUKÁCIÓ idecitálásával.

Csak ezek után részletezem a célcsoport elérését, egy alfejezetben, hiszen, ha már megvan a szolgáltatási palettánk, csak ezt követően érdemes mindezt megismertetni a szülőkkal, pedagógusokkal és a diákokkal. Itt tehát a Kiknek? és Miképpen érem el őket? kérdésekre igyekszem használható válaszokat írni.

Aztán jönnek a Mikor? Időintervallumok) Hol? (Helyszínek) Kikkel? (Szakmai - stratégiai partnerek) – kérdésekre adandó válaszaim. Hát, akkor lássuk.

Instant szóródva:

Instant (össze)gyűjtve: ☺

1. A szociális munka célja a középiskolában

Engedjete meg egy hosszabb idézetet a „Szociális munka a kollégiumban – instant módszertan” című anyagból, mert ide is érvényes:

Miért is csináljuk?

„...Felmerül egyfajta igény egy olyan professzionális segítő rendszeres jelenlétére, aki átfogó jogi, szociális és pszichológiai ismeretekkel, illetve készségekkel rendelkezik, és aki komplex tevékenységi körének köszönhetően nem pusztán az adott közoktatási intézményre, hanem annak szélesebb környezetére, az egész településrésze is kifejti pozitív hatását.”

Forrás:

Koncepció az iskolai szociális munka jogi szabályozására és országos kiterjesztésére (Hajnal Renáta – Sidlovics Ferenc 2010 december 23. Kézirat 11. Old.)

Majd ugyanabból a szakmai tanulmányból idézek:

„Az iskolai szociális munka során nyújtott szolgáltatások célja, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával az iskoláskorú fiatalok sikeres iskolai előmenetelük támogatása, egészségfejlesztése, illetve veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztettség megszüntetésében való közreműködés. Az iskolai szociális munkás tevékenysége során együttműködést alakít ki az iskoláskorú fiatalokkal, családjukkal, az iskolával és közösségeikkel illetve más segítő szervezetekkel.”

Forrás:

Koncepció az iskolai szociális munka jogi szabályozására és országos kiterjesztésére (Hajnal Renáta – Sidlovics Ferenc 2010 december 23. Kézirat 14. Old.)

Fontos és pontos mondatok, de könnyű lenne elintézni 2019 – ben, ennyivel, most, hogy már az országos kiterjesztésen fáradozik minden intézmény és szakember.

A középiskolában végzett szociális munka célja tehát a középiskolában tanuló diákok számára preventív és korrektív tartalmú szolgáltatások biztosítása, melyek segítik élethelyzetüket. Annak szociális, pszichés, pszichoszociális és szocializációs, edukációs vonatkozásait figyelembe véve.

Tehát preventív és korrektív célú segítő munkának látom az iskolai szociális munkát a középiskolában, szociális, szocializációs, edukációs tartalommal.

Célcsoportok:

- Diákok
- Szülők, családok
- Pedagógusok és más szakemberek
- Maga az intézmény (Középiskola)

És mégis, mindezt hogyan? Mit is kínálunk? Erre ad választ – szándékaim szerint - a következő fejezet.

2. A szociális munka tartalma és módszerei a középiskolában

/Szolgáltatási paletta/

Azoknak, akik olvasták a korábbi instant módszertanokat, semmi újat nem kínálok ebben a fejezetben, hiszen a szociális munka eszköztárát mutatom be röviden, felsorolással és pár szavas ismertetéssel. Ugyanakkor mégis ajánlom újra és újra elolvasni, mert mindezeket készség szinten érdemes elsajátítani. ☺

Továbbá, természetesen ki is egészítem, kifejezetten a középiskolára írt részletekkel.

Lásd pl. **Prevenció – korrekció – edukáció – szocializáció** részt ennek az alfejezetnek a végén.

Szóval, mit és hogyan is csináljunk? /Szolgáltatási paletta/

A középiskolában végzett szociális munkát – csakúgy, mint az iskolai szociális munkát – a szociális munka három fő módszerének keretei között és keretei által képzelem el. Ezek a **szociális esetmunka, szociális csoportmunka** és a **közösségi szociális munka**. De előttük még néhány szót az alábbiakról is fontos ejteni.

Személyes szociális szolgáltatások :

Információnyújtás:

Praktikus, naprakész és releváns, ellenőrzött információk ellátásokról, szolgáltatásokról, személyekről, elérhetőségekről. Tehát egyfajta, tág értelemben vett szociális információs szolgáltatás. Véleményem szerint, aki a középiskolás korosztállyal, korosztálynak végez szociális munkát gyakorlatilag egy élő, két lábon járó – kelő Ifjúsági Információs Tanácsadó és Szolgáltató Irodának is szükséges lennie! De nem kell megijedni, ez nem azt jelenti, hogy az ilyen irodákban dolgozó szakemberek összes munkáját egyedül kell végeznie és nem is kell olyan gyorsnak (már csak infrastrukturális hiányosságok miatt is) és olyan naprakésznek lennie. Pusztán arról van szó, hogy feladata kiépíteni azt az adatbázist, ami az adott célcsoportot érdekli, amikkel kapcsolatban sűrűn érdeklődnek, kap kérést, kérdést stb... És természetesen az adatbázisa tartalmazza azokat az elemeket, amiket ő tart fontosnak. Mire gondolok?

Az adott település humán intézményrendszere:

(Egészségügy, szociális-, gyermekvédelem, Pedagógiai szakszolgálat, civil szervezetek, egyházi szervezetek, csoportok, csoportosulások és így tovább. A háziorvos rendelése feltehetően kint van faliújságon. De az elérhető pszichológusok is? A telefonos szolgálatok is? Ha egy civil/egyházi szervezet valamilyen csoportot indít az érintett korosztálynak, az is kint van mindenhol?) Egyszóval minden fellelhető segítő, támogató intézmény, szervezetről jó ha van információnk! Jelszó: szakmaköziség, interprofesszionalitás! Javaslom az internet adta lehetőségeket!

Kulturális programok:

Minden, ami elérhető. Sőt, amit személy szerint a szociális munkás ajánl! (Az információnyújtásról még lesz szó a 3. Pontban, mely a célcsoport eléréséről szól.)

Tanácsadás:

Célzott, az adott ügyfél problémájára adott rövid szakmai válasz. (Jött, kérdezett, megmondtam vagy utánanézttem és aztán mondtam meg, kicsit beszélünk arról, mit és hogyan és ennyi. Nem több, nem kevesebb!

Segítő meghallgatás, beszélgetés:

Lényegesen személyesebb, bensőségesebb, és az ügyfélre, annak problémájára fókuszált támogató jelenlét, segítségnyújtás.

Konzultáció:

Az esetmunka előszobája. A tanácsadás és segítő meghallgatás folytatása, amikor visszatérően állunk kapcsolatban egy ügyfelünkkel. Megállapodást kötünk. A meghatározó elem a kölcsönösség. Természetesen messzemenőig figyelembe véve az önkéntesség elvét.

Család felkeresése, megkeresése, fogadása:

Itt már kilépünk a klasszikus „szolgáltató” szerepből, hiszen mi keressük fel az ügyfelünkkel kapcsolatban, annak szülőjét, szüleit, családját vagy szakellátásban lévő gyermek nevelőjét, gyámi tanácsadóját. Természetesen mindezt a diák, gyermek ügyfelünkkel egyeztetve előzetes beleegyezésével tesszük. És ugyanennek a folyamatnak másik része, fajtája, amikor az előbb felsorolt személyek minket keresnek fel, mi fogadjuk őket.

Kísérés, mentorálás:

Az esetmunkát megelőző szakmai munka, következő szintje, amikor részt vállalunk a konzultációkon, napi kapcsolatunk során közösen megbeszélte, feladatok teljesítésében. Támogató jelenléttel, kíséréssel, az eredménye(in)k kiértékelésében. Mik ezek? Például segítségnyújtás továbbtanulással kapcsolatos jelentkezésben (Pl: elkísérés egy nyílt napra, stb...) vagy éppen egy diákmunkánál vagy más munkára jelentkezésnél közösen megírt önéletrajz stb... Valamint támogató jelenlét hivatalos ügyek intézésében.

Közvetítés:

Diák és diák, diák és családja szülője, diák és szakember, szülő és szakember, diák és (bármilyen) intézmény stb... között, illetve ezek összessége, többoldalú megbeszélés során. Vitás, konfliktusos helyzetek csoportos megbeszélése az érintettek bevonásával. Egyfajta moderálás és/vagy érdekvédelem a probléma megoldásának érdekében.

Azt gondolom, hogy aki a 14 – 18 éves korosztállyal foglalkozik iskolai – kollégiumi keretek között érdemes elsajátítania konfliktuskezelési és közvetítési módszereket, akár úgy is, hogy elvégez egy közvetítői (mediátor) képzést. Csak a javára válhat, csak hasznát látja majd, eredményességét szolgálja

Szociális esetmunka:

Véleményem szerint, az óvodai – iskolai szociális munka páratlan lehetősége a család- és gyermekvédelemnek arra, hogy visszataláljon a gyökereihez. Jelesül: az önkéntes alapon szerveződő, az ügyféllel, klienssel szerződés, megállapodás keretében végzett szociális esetmunkához.

Kivételes helyzetben van az, az iskolai szociális munkás, aki a középiskolás korosztállyal foglalkozhat. Pláne, ha azt a középiskolájához tartozó kollégiumban is teszi. Könnyen, lényegesen könnyebben elérheti célcsoportját, a társintézményekhez (Gyermekjóléti szolgálatok és központok) képest – amik többsége már csak akkor találkozik a fiatallal, ha nagy a baj. Továbbá könnyen szerezhet bizalmat és érdeklődést. Bevonhatja a serdülőt az önkéntes és kölcsönös együttműködésen alapuló segítő folyamatba. Elérheti az elköteleződést és hatékony segítséget nyújthat a szociális esetmunka által! De ahhoz ismerni kell a praxis orientált esetmunkát. A problémamegoldó modellt részleteiben és minden más elméleti – gyakorlati tudást a szociális esetmunkával kapcsolatban!

Tisztában vagyok azzal, hogy jelenleg 33 fajta végzettséggel lehet valaki családgondozó (új terminus szerint: családsegítő) a gyermekjóléti alapellátásban. Azzal is napi szinten találkozom, hogy sok helyen betöltetlenek az óvodai – iskolai szociális segítő státuszok, állások. Azt is ismerem, hogy e kettő tényről nem függetlenül, óvodai - iskolai szociális munkás, gyakorlatilag bárki lehet valamilyen humán diplomával. Mégis az mellett érvelek, itt és most, ebben a középiskolai szociális munkát ellátó személyeknek, írt instant módszertanban, hogy ismerje meg (aki nem tanulta) frissítse fel (aki tanulta) mindenki a szociális esetmunkával kapcsolatos alapirodalmakat. Szerintem hasznos segítség a szakmai munka színvonalas elvégzéséhez.

Ide tartozik még három olyan fogalom, melynek végig kell(ene) kísérsenie, segítenie munkánkat.

- Szakmaközi együttműködés (később lesz róla szó, a „Kikkel?”) alfejezetben.
- Esetmegbeszélő csoport (Tervezett, szervezett, adott keretek és szabályok szerint megvalósuló csoportvezető által vezetett szakmai támogató csoport.)
- Szupervízió

Szociális csoportmunka:

A diákokkal, diákoknak végzett szociális csoportmunka számos lehetőséget rejt magában.

Néhány megjelenési fajtája:

- Kiscsoportok, ún. beszélgető körök
- Klubok – merőben eltérő tartalmakkal és módszerekkel
- Rendhagyó csoportok (Vitaestek, vetélkedők, egyedi témafeldolgozások, akciók stb...)
- Kiselőadások (Interaktív módon, majd a tartalmak feldolgozása például projektmódszerrel, Action Learning alkalmazásával, „World Cafe” technikával és így tovább...)
- Szabadidős csoportok
- És természetesen szociális csoportmunka. (Néhány téma: önismeret, kommunikáció, konfliktuskezelés, készségfejlesztés) Ezek nyilván külön szakembert igényelnek, amennyiben az érintett szociális munkás nem kompetens és nem rendelkezik a csoportvezetéshez szükséges készségekkel és tudással, tapasztalattal.

Hogy a csoportmunkát, hogyan kell tervezni, szervezni, megvalósítani a gyakorlatban, annak számos módja van. Én a személyes beszélgetésekben hiszek. Elég az is, ha mondjuk kezdetben csak 2 – 3 diákot veszek rá arra, hogy találkozzunk valamelyik délután/este és beszéljünk egyet. Főleg, ha az a két fiatal egyben baráti kapcsolatot is ápol egymással. Egyik érvként bedobhatjuk azt is, hogy nekik sem árt, ha kicsit kiszakadnak a mindennapi verkluból/unalomból és valami egészen mást csinálnak. A témaköröket gondosan válogassuk meg. Erről lesz még szó pár sorral később.

A kiscsoportokkal, beszélgető körökkel kezdünk. Kezdetben „csak” néhány diákkal, akiket meg tudunk szólítani, akik nyitottak az együttműködésre. Ha megfelelően működik, úgymint híre megy, és később eljönnek mások is. A témakörök, tartalmak először könnyedebbek, és/vagy népszerűbbek legyenek. Amolyan beszéljük meg jelleggel. Például: Neked is hiányzik ez, az amaz? Te is csinálnád ezt, azt, amazt? Beszéljünk róla! Ki mit, hogyan csinál, csinálna?

Ezekre a beszélgető körökre épülhet rá a klub gondolata. Ha jól készítjük elő, és/vagy ha szerencsénk van, maguk a fiatalok fogalmazzák meg ilyen irányú igényüket. Mármint, hogy kicsit rendszeresebben jöjjünk össze, legyenek témák, legyenek ilyen – olyan programok, stb... Ez már szervezethez, az érdeklődés fenntartásához, állandó kapcsolattartáshoz és a motiváció szinten tartásához igényli. Egy kamaszklub létrehozása viszonylag egyszerű. Fenntartása azonban folyamatos munkát igényel. Ehhez partnerek is kellenek.

Például rendhagyó csoportok, kiselőadások, interaktív kiselőadások formájában. Legyenek témakörök. Legyenek „előadók”. Egy tanár, védőnő, szociális szakember, pszichológus vagy éppen mi magunk. Az érdeklődésre számot tartó témaköröket elsősorban a diákoktól szedjük össze.

Néhány csoportmunka ötletéről olvashatsz a Szociális munka a kollégiumban /Instant módszertan/ című írásomban itt:

<https://www.co-treme.hu/l/szocialis-munka-a-kollegiumban-instant-modszertan/>

21 – 22. Old.

További jó gyakorlatokról itt olvashatsz:

https://igyislehet-lehetigis.blog.hu/2019/03/21/iskolai_szocialis_munka_csoportmunka_az_iskolaban

Hangsúlyozom, a csoportok „vezetése” és a csoportokon az előadások megtartása nem csak a középiskolában, középiskolának dolgozó szociális munkás feladata. Ő a kezdeményező, a tervező, szervező. A facilitátor. Nyerjük meg hozzá szakmai partnereket. Számos helyen találtam ilyenre jó gyakorlatokat.

Ha a beszélgető körök, klubokká alakulnak, ha mindez jól működik és kiselőadások, rendhagyó csoportok valósulnak meg, megérett az idő tematikus, szervezett, tervezett csoport indítására. Aki érez magában annyi szakmai érdeklődést, hogy elkezdjen a szociális csoportmunka irányába elmozdulni és kihívás számára a csoportvezetés, vágjon bele. Képezze magát, szerezzon gyakorlatot és sajátítsa el a szociális csoportmunka módszereit. Ha pedig birtokában van mindezeknek, akkor ne habozzon. Az egyik legizgalmasabb szakmai területnek tartom a szociális munka ezen eszközét.

A szociális csoportmunka megvalósításának lépései természetesen történhetnek megfordítva is. Ha sikerül megterveznünk, megszerveznünk és megrendezniünk egy nagy érdeklődésre számot tartó rendhagyó programot, ahol a diákok döntő többsége jelen van, és ott eredményesen megnyerjük magunknak őket beszélgető körön, klubon való részvételre, akkor tegyük így, az általam javasoltaktól eltérően. Annyi út, lehetőség van. Fantáziálatok róla, és aztán valósítsátok meg.

A csoportmunkára néhány megvalósult program ismertetése által, itt is kaphatsz ötletet, motivációt, ajánlást. Sok – sok kitűnő, jó gyakorlat::

<https://www.co-treme.hu/l/iskolai-szocialis-munka/>

Közösségi szociális munka:

Részvétel programokon (tervezés, előkészítés, szervezés, megvalósítás) – programok önálló szervezése – közösségi munka

Úgy gondolom, a közösségi szociális munka végzéséhez a középiskolában, kezdetben a középiskolai programokon való részvétel az út. Már, ha vannak, léteznek. Az ilyen rendezvényeken az aktív jelenlét segíti el- és befogadásunkat az intézménybe, annak mindennapi életébe. Később magunk is kezdeményezhetünk, szervezhetünk olyan közösségi eseményeket, ami a diákok közösségé formálását segítheti elő. Akárcsak a csoportmunkánál, itt is azt javaslom, hogy kicsiben kezdjünk. Vonjunk be néhány fiatal, néhány szakembert. A közösségi munka elindítása, beindítása nem egyéni munka a tervezés – szervezés – megvalósítás hármasában, hanem partneri, szakmai partneri munka a szakemberek és a helyi közösség néhány aktív tagja között. És később – siker esetén – az egész közösség által.

Néhány ötlet, téma, tartalom a teljesség igénye nélkül:

Akárcsak a csoportmunkánál, itt is ugyanazt a linket tudom megadni. Benne számos megvalósult jó gyakorlat a közösségi szociális munkára. Akár iskolában, akár kollégiumban teszed

<https://www.co-treme.hu/l/iskolai-szocialis-munka/>

Itt hívom fel figyelmedet egy kiváló kezdeményezésre. Az óvodai iskolai szociális segítőknek nem is olyan rég, kb. 1 hónapja, saját szakmai oldala nyílt. Ez úton is gratulálok az létrehozójának, létrehozóinak. Őszintén remélem, és egyben kívánom, hogy tartalmas szakmai megosztások helyszíne legyen.

Itt érheted el:

<https://www.facebook.com/groups/1209132425907950/>

Jó olvasást, böngészést, gyűjtést kívánok!

Néhány ötlet, javaslat más bontásban:

Prevenció:

- Prevenációs csoportok (Drog, alkohol, egyéb szenvedélyek)
- Prevenációs csoportok: Szerek nélküli szenvedélyek
- Érzékenyítő csoport: Konfliktusok, iskolai konfliktusok (pl: bullying)
- Érzékenyítő csoportok: „Nemek harca” – fiúk – lányok – mások...

Korrekción:

- Tanulócsoportok (Csoportokat írtam, nem korrepetálást!) Az iskolai szociális munkásnak itt szervező, koordináló szerepe van. Nem ő „tanít”.
- Pályaorientációs csoport
- Önsegítő csoport
- Kortárs segítő csoport
- Készségfejlesztő csoport
- IKT – csoport – ha korrekcióra használod, de ezt a csoportfajtát, akár a következő típushoz is írhatnám.

Edukáció – szocializáció:

- Szexuális edukáció
- Kommunikációt fejlesztő, tartalmú csoport
- Önismereti csoport
- Készségfejlesztő csoport (igen, itt is.)
- Kötelező 50 órás önkéntes munkát elősegítő és szervező csoport

Én hiszek abban, hogy ha az ország bármely területén élő, dolgozó óvodai – iskolai szociális munkások elkezdnek együttműködni, megtalálják az erre alkalmas fórumokat, elindul a hálózatosodás, akkor a jó gyakorlatok, a részletes leírások kölcsönösen megosztásra kerülnek, tartalmak, módszerek cserélnek „gazdát” és széleskörűen kerülnek alkalmazásra, az mindenkinek, minden szakembernek, diáknak, intézménynek és pedagógusnak, egyéb szakembernek a javára válik. A kulcs, a kezdet a mi szakmánk kezében van. A mi felelősségünk a szakmai párbeszéd elindítása, a módszerek, jó gyakorlatok megosztása, széles körű elterjesztése.

A közelmúltban a csoportmunka témakörben elindítottam egy – szándékaim szerint több részből álló sorozatot. Itt:

https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2019/03/21/iskolai_szocialis_munka_csoportmunka_az_iskolaban

Te, kedves kolléga, olvasó, mivel járulsz majd hozzá a fentiekhez a prevenció – korrekció – edukáció – szocializáció gondolatkörök mentén?

Előre is hálás vagyok és köszönöm, ha elindulsz, a magad nyilvános szakmai útján! Oszd meg, amit kitalálsz, amit javasolsz, amit alkalmazol, amit megvalósítasz!

3. A célcsoportok elérése

Ebben a fejezetben külön – külön, célcsoportonként láthatod a lehetséges módszereket.

A pedagógusok, az intézmény elérése, bevonása:

Úgy nevezett nulladik lépések, amin már minden bizonnyal túl vagytok:

- ✓ Teamben felkészültetek az adott intézményekből, így a konkrét középiskolá(k)ból. (Igazgató, nevelőtestület, profil, diáklétszám, specialitások, stb... stb... Mintha egy állásinterjúra mennél felkészülten.) Javaslom az adott iskola honlapját például. És egyéb, a neten fellelhető információkat. Cikkek, statisztikák, jelentések, nyilvános hivatalos iratok stb... stb...
- ✓ A vezetőd is bizonyára írt már egy hivatalos tájékoztató levelet minden egyes intézménynek, melyben felhívja a figyelmet az új szolgáltatásra, idézi a törvényt, bemutatja a saját intézményeteket és felveti a hosszú távú együttműködés reményét, kötelezettségét és lehetőségét.
- ✓ Ezt követően pedig a vezetőddel együtt, formális bemutatkozás történt az adott középiskola igazgatójánál, ahol pár szóban elmondtátok mi ez, mik a lehetőségei, milyen kötelezettségekkel jár, stb... stb...
- ✓ A személyes megbeszélésen nála hagyatok egy maximum egy A4 – es oldalnyi rövid tájékoztatót ami kifejezetten a középiskolai szociális munkára vonatkozik. Ha netán már egy hasonló méretű, pedagógusoknak szánt szóróanyagotok is elkészült már, akkor gratulálok.
- ✓ Ezt az egy oldalas tájékoztatót elektronikusan is elküldtétek újra neki és vele párhuzamosan a KLIK – nek is.

Aztán:

Első lépések a pedagógusok, intézményük egésze felé

- Fontos elérni, hogy kapj összesen 5 maximum 10 percet a tantestületi értekezleten. Mivel ennek ősszel kellett volna megtörténnie, én a záró értekezletet, júniusban nem erőltetném, csakis akkor, ha ugyanilyen lehetőség lesz augusztusban is a nyitó nevelőtestületi értekezletre.
- Az értekezleten rövid személyes bemutatkozás. Pár mondat a jogszabályról. Aztán a háttérintézményedről, majd tömör ismertetés a miért, mit, hogyan hol, mikor jegyében. (Cél, tartalom, módszer, helyszín, időpont)
- Az értekezleten minden egyes pedagógusnak, egyéb jelenlévőnek maximum egy A4 – es lap terjedelemben szóróanyag kiosztása. (Javaslat: A4 – es fektetve, vízszintesen, három részre hajtogatva. Mert szórólap. ☺)
- Fontos! Minden pedagógus e-mail címének elkérése. Ezt egy jelenléti ív kitöltésével meg lehet oldani. És a szóróanyagod, a bemutatkozásod elektronikusan is javasolt elküldened újra mindenkinek. Sőt, küld is el. Szeptemberben, iskolakezdés előtt újra írd köremailt. Ezt követően a személyes találkozásokkor mindig hivatkozz a tantestületi értekezletre és az e-mailés tájékoztatóra.

Javaslat: Készíts külön saját e-mail címet az óvodai – iskolai szociális munkáddal kapcsolatban! Ha egy mód van rá, ne nusika01, pityuka02 @ stb... legyen! ☺ Bocsánat!

Második körös lépések:

- Osztályfőnökök személyes felkeresése, megkeresése. (Témakörök: te, ő, az osztálya és az iskolai szociális munka)
- Kulcsszemélyek személyes felkeresése megkeresése. Minden intézményben vannak kulcsszemélyek, akik a formális hierarchián kívül és túl megkerülhetetlenek. Információkkal rendelkeznek, referencia személyek, népszerűek, motivátorok, facilitátorok, kreatívak. lelkesek, stb...
- Munkacsoportok felkeresése. Ha vannak. Témakörök ugyanazok, mint fentebb, az osztályfőnököknél vagy a kulcsszemélyeknél.

Harmadik körös lépések:

- Jó gyakorlat: Megkísérelheted a pedagógusok és egyéb szakemberek részvételével megalakítani a mentálhigiénés csoportot. Nem kell, hogy ez legyen a neve. Lehet más is, prevenció munkacsoport, közösségi munkacsoport, stb... stb... Az ebben résztvevő lelkes és elkötelezett kollégáiddal ti lehettek az alapjai és kezdeményezői sok – sok csoportmunka és közösségi munka kezdeményezői, részleges megvalósítói. Ez nem más, mint egy team a szervezetben belül. Egy vidéki városban, egy munkatársnőm próbálkozik ezzel. Lassú folyamat, de eredményes lehet.
- Részvétel, saját programelem a fontos iskolai szakmai rendezvényeken. Például: Tematikus egészség hét, challenge day, IT – nap, stb... stb...
- Részvétel, aktív segítség egyéb iskolai rendezvényeken: például farsang, évfordulók, stb... stb...
- Egyéb, a munkád szempontjából fontos tevékenységek. Például: Folyamatos, tájékoztató köremailek, Meghívások, bevonások általad szervezett és megvalósított programokra, stb...

Szülők, családok elérése:

Lépések egymás után és akár egymással párhuzamosan. Itt nincsenek fokozatok, ráépülések, időbeni következtetések, mint a pedagógusok elérésénél:

- Megjelenés az iskola honlapján. A tartalmat rád bízom, hiszen ahány iskola, annyi fajta honlap létezik, de légy ott. Neved, ki vagy, mi vagy, mit csinálsz (ezt akár egy átvezető linkkel is megoldhatod, ha túl kicsi lenne a felületen a hely), elérhetőségeid, fogadóórád, stb...stb...
- Részvétel szülői értekezleteken. Először, csak annyit és úgy, mint a tantestületi értekezleten. 5 max. 10 perc. A tartalom pedig ugyanaz. Az értekezleten rövid személyes bemutatkozás. Pár mondat a jogszabályról. Aztán a háttérintézményedről, majd tömör ismertetés a miért, mit, hogyan hol, mikor jegyében. *(Cél, tartalom, módszer, helyszín, időpont) Az értekezleten minden egyes szülőnek, maximum egy A4 – es lap terjedelemben szóróanyag kiosztása. (Javaslat: A4 – es fektetve, vízszintesen, három részre hajtogatva.)*

Javaslat: Érdekes külön szóróanyagot készíteni mind a szülőknek, mind a pedagógusoknak és természetesen külön a diákoknak is.

- Üzenő füzetbe rövid tájékoztatás írása a szülőknek. (Előre megírva, maximum egy üzenő füzet oldalnyi, és beragasztva. Ha engedi az iskola, osztályfőnök. Találkoztam már ilyennel.)
- Részvétel az iskola nyílt napján (leendő elsősök szülei)
- Részvétel egyéb rendezvényeken
- Szülői kezdeményezések támogatása
- Önálló szülői fórum tartása (Például a tervezett prevenció, önismereti, készségfejlesztői, szocializációs, stb...) csoportokról
- Szülőknek szervezett csoport a továbbtanulásról
- Itt meghívhat olyan volt diákokat, akik ott végeztek, továbbtanultak és most elmesélik mindezt. Hogyan döntöttek, hová mentek, milyen a iskolájuk, (mert nem feltétlen a felsőoktatásban folytatták) főiskolájuk, egyetemük, stb... stb...

Idézet egy korábbi anyagomból:

„Kommunikatív „jó fej” főiskolások, egyetemisták „előadása” a felsőoktatásról. (Nyilván itt és most nem tudományos igényvel és nem szakok vagy adott iskolák bemutatása a cél, hanem a főiskolás – egyetemi lét bemutatása. (Nem csak a bulikra gondolok.) Részt vettem ilyen, például tavaly. Jó volt, jól sikerült.”

Forrás:

https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2017/08/02/a_mentalis_kihivas_napja_challenge_day

- Esemény, rendezvény szervezése, tartása szülők részére. (Például híres előadó meghívása stb...)

Idézet egy korábbi anyagomból:

Meghívott (sztár) előadó. Mivel ez költséges lehet, olyan embert érdemes keresni, aki túl azon, hogy kiváló kommunikátor, a településhez vagy annak környékéhez kötődik valamilyen módon. Például ott nőtt fel. Aztán elszármazott ugyan, de van kötődése. Ilyenben is volt részem. Sikeres felkérésben és sikertelenben is. (Színész, sportoló, zenész, stand-up - os, stb... stb...)

Forrás:

https://igyislehet-lehetigyis.blog.hu/2017/08/02/a_mentalis_kihivas_napja_challenge_day

Diákok elérése

Csakúgy, mint ahogy a kollégiumi instant módszertanban írtam:

Véleményem szerint, ha 14 -18 éves korosztályt szeretnél elérni, megszólítani, megnyerni magadnak, akkor **off – line** és **on – line** egyaránt javasolt megtenned a közeledést, hírverést és a JELENLÉTET!

Az elérhetőség formái a mindennapokban (off-line):

- **Fogadóóra:**

Hetente minimum 1 alkalommal. (Középiskolai létszámfüggő) Mindenhol közzé téve, papíron és elektronikusan (erről bővebben később.) Mikor, ki, milyen célból, hol ér el, kereshet fel? Mit kínálsz, mit ajánlasz, miben tudsz segíteni.

- **Intézményi séta, jelenlét (Életképek, pillanatfelvételek):**

Sétálok a folyosón. A portással beszélgetek, abban az időben, amikor jön a szünet, nagyszünet. Nyitott ajtó mellett ülök, valami zene szól nálam... Tanárral beszélgetek a bejáratnál/folyosón/aulában. Szórlapot osztok a bejáratnál, a Büfét ki nem hagynám, és így tovább...

Tanárral együtt (amennyiben indokoltnak tartod és nem kontra produktív, (tehát nem elriasztja a fiatalokat, hanem érdeklődővé teszi) séta az intézményben, tantermek, közösségi helyiségek, egyéb helyiségek (könyvtár pl.) felkeresése.

- **Iskola rádió – ha van még ilyen egyáltalán és működik, használják:**

Voltam olyan helyen – igaz régebben – ahol egyrészt csoportok, közösségi programok hirdetésére használták, illetve volt, ahol maga volt az eszköz, közösségi programra. Például névtelen köszönetek, pozitív visszajelzések beolvasása volt a napindító program. (Kiraktak egy gyűjtődobozt és beolvasták, a beolvasható (értsd nem trágár, trollkodó) üzeneteket.) Egészen meghatóak is voltak közöttük.

- **Részvétel rendezvényen, programokon:**

Aktív részvétel bármely középiskolai programon, figyelve az adódó lehetőségekre, egy – egy megszólítás, beszélgetés kezdeményezésére és/vagy bekapcsolódásra egy - egy ilyen típusú, diákok közötti beszélgetésbe.

- **Partnerség az ilyen – olyan diákbizottságokkal, egyéb középiskolai diákszervezetekkel:**

Időpont egyeztetés – bemutatkozás – ismerkedés – „szolgáltatási paletta” bemutatása - segítségük kérése – támogatásuk megnyerése, elnyerése.

- **Informális megkeresések:**

Tulajdonképpen nem más, mint a közösségi szociális munka egyik lépése. Megkeresem azokat a diák kulcsszemélyeket, akik informális módon ugyan, tisztség nélkül, de komoly hatással vannak a középiskola életére. Egyfajta „véleményvezérek”.

On – line jelenlét:

Facebook, Tumblr, Snapchat, LinkedIn, és a sort még folytathatnám. Némelyik alkalmazásról a felnőtteknek sokszor fogalmuk sincs.

Közhely, hogy a 14 – 18 éves korosztály nem a facebook – ot használja. Ott van, de nem az a fő kommunikációs csatornája. Épp ezért fontos, hogy mi viszont legalább ezt használjuk.

Mire is? Néhány példa:

- ✓ Csoportok létrehozása
- ✓ Események meghirdetése
- ✓ On-line fogadóóra
- ✓ Kollégiumi fórum megteremtése
- ✓ Szavazás létrehozása (mondjuk egy megszervezendő programról)
- ✓ És így tovább...

De ha belevágunk, akkor tanuljuk is meg a használatát, használatukat például ezeknek a fentebb felsorolt alkalmazásoknak és azokon belül a lehetőségeknek! A „személytelenségük” sokszor előny! Most, itt, csak egy egyszerű példa: Súlyos vagy annak érzett problémával, lehet, könnyebb segítséget kérni, a virtuális térben, mint bekopogni, bemenni a szociális szakember fogadóóráján a szobájába, pláne, ha nincs is neki. ☺ Aztán például létrehozok egy szavazást egy program időpontjával kapcsolatban, netán két program közötti választással kapcsolatban. Lehetőség van „munkacsoport” létrehozására. (Egy belső csoport, amiben „érdem” tag lenni. Stb... stb...!

Javaslom, te ne maradj anonim! Ne légy láthatatlan! ☺

4. A szociális munka időkeretei a középiskolában

Az alábbiakban egy közepes méretű (kb. 300 – 350 fő) középiskolával kapcsolatos időbeosztást láthattok órarend formájában. Javaslom, hogy készítsétek el minden intézményetek részére külön – külön!

Érdemes egy összevont órarendet is készítenetek, amikor óráról – órára különböző színekkel, betűtípusokkal, egyéb megkülönböztető jelzésekkel (például a cellák háttérszínei) rajta van az egész heti beosztásod, hogy minden egyes intézmény tudja, amikor nem náluk vagy, akkor éppen hol tartózkodsz. Mindezt nem azért, mert bármiféle elszámolással tartozol nekik (bár szerintem ez sem árt) hanem azért, hogy lássák, mi mindent csinálsz, és hol vagy éppen elérhető.

Hogy mennyi időt töltesz egy adott intézményben, és intézménnyel (Nem csak a konkrét jelenlétedet írd bele, hanem amikor azzal az intézménnyel kapcsolatban végzed a munkád, de helyileg máshol.), tehát hogy mennyi időt szánsz rá, az sok minden mástól is függ a méreten kívül. Például:

- Az adott intézményben lévő diákok összetétele, szociológiai, pedagógiai jellemzői
- Az intézmény együttműködésének minősége
- Az ott végzett munka konkrét tartalma
- Egyéb, szóba jöhető lehetőségek

Itt most egy közepes méretű, átlagos középiskoláról írok.

300 – 350 fő, a munkaidőd harmadát, tehát kb. 10 – 14 órát tesz ki.

Ebbe beletartozik a személyes jelenléted, tehát az ott végzett konkrét munkád és a kapcsolódó egyéb szakmai tevékenységeid is. Például dokumentáció, esetmegbeszélő csoport stb... Ezeket fontos világossá tenni a pedagógusok részére.

Az alábbi, 2. sz. táblázatban két egymást követő napot írtam, de természetesen ki is maradhat egy – egy nap közöttük.

A „jelenlét az intézményben” kifejezés magyarázatát lásd korábban. („...Sétálok a folyosón, ülök egy helyiségben nyitott ajtónál, állok az aulában, stb...”)

Itt, 10 órát írtam konkrét tartózkodásnak az iskolában, ehhez kapcsolódik még időarányosan 3 – 4 óra, ami a dokumentáció, az esetmegbeszélés, illetve ilyen – olyan konzultációk valamint például akár családlátogatásra szánt időt is jelenthet.

Az egyes cellákban szándékosan általánosan fogalmaztam. Csoportmunkánál nem írtam, hogy az klub, prevenciós csoport, kiselőadás, egyéb csoport és ugyanezt tettem közösségi szociális munka kifejezéssel. Nem írtam, hogy külső program, belső program, szabadidős vagy más jellegű, tartalmú szakmai tevékenység. Ez a te dolgod, kedves kolléga. ☺ Remélhetőleg az eddigi fejezetek segítettek abban, hogy megtöltsd szakmai tartalommal az egyes kifejezéseket, és amit takarnak.

Fontos megjegyzés:

Ha nem középiskolában gondolkozol, hanem általános iskolában, akkor is hasonlóan alakul az időbeosztásod. De erről majd a következő Instant módszertanban igyekszem részletesen írni.

2. sz. táblázat: Középiskolai jelenlét

Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.00		Jelenlét az intézményben			
8.00		Fogadóóra diákoknak és/vagy pedagógusoknak			
9.00		Fogadóóra diákoknak és/vagy pedagógusoknak			
10.00					
11.00			Fogadóóra diákoknak és/vagy pedagógusoknak		
12.00			Fogadóóra diákoknak és/vagy pedagógusoknak		
13.00					
14.00		Közösségi szociális munka	Jelenlét az intézményben		
15.00		Közösségi szociális munka	Szociális csoportmunka		
16.00			Szociális csoportmunka		

A következő, 3. sz. táblázatban, órarendben pedig egy 4 intézményt ellátó óvodai – iskolai szociális munkás heti órarendjét látod. A 4 intézmény: 1 óvoda, 2 általános iskola, 1 középiskola.

Az órarendben 26 órát látsz! A fennmaradó 14 óra kitöltése a helyi szükségletek, a saját szakmai palettád és a szakmai munkád tartalmának függvénye. Ide tartozik az utazás is, aztán a különböző szolgáltatásaid: Egyéni esetmunka, szociális csoportmunka, közösségi munka, családlátogatás, konzultáció stb... stb... És persze lehet tovább optimalizálni is. Például hétfőn, az óvodai jelenlét és a délutáni családlátogatás között nyugodtan lehet dokumentálni, akkor máris felszabadul a csütörtök délutánod, ahol a dokumentáció helyett kimehetsz intézménybe, ott fogadóórát tarthatsz, végezhetsz óralátogatást vagy éppen a középiskolai mentálhigiénés teammel (lásd ebben a fejezetben feljebb) kezdeményezel és valósítasz meg egy szakmai megbeszélést.

Jelmagyarázat:

SÁRGA: ÓVODA

ZÖLD: ÁLTALÁNOS ISKOLA 1.

PIROS: ÁLTALÁNOS ISKOLA 2.

KÉK: KÖZÉPISKOLA

SZÜRKE: SAJÁT INTÉZMÉNYED, TEAM-ed

Bízom benne, hogy ez a keret, segítséget nyújthat azoknak a kollégáknak is, akik lényegesen elaprózottabb intézményrendszert látnak el. Továbbá lehet szélesíteni a lehetőségeket azzal, ha „A” és „B” hetet készítesz. De ezt csak különösen indokolt esetben javaslom, mert mindenkinek – szülőknek, pedagógusoknak, gyerekeknek, diákoknak – nehéz lesz követni, észben tartani.

3. sz. táblázat. Óra-, és heti rend 4 intézményre.

Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.00	Jelenlét Intézmény 1. óvoda	Jelenlét Intézmény 2. Általános iskola			
8.00	Fogadóóra	Fogadóóra		Team az „anyaintézményben”	
9.00	Konzultáció helyben szakemberekkel	Konzultáció helyben szakemberekkel	Jelenlét Intézmény 3. (középiskola) nagyszünetben	Esetmegbeszélő csoport	Jelenlét Intézmény 4. (általános iskola) nagyszünetben
10.00				Esetmegbeszélő csoport	Jelenlét Intézmény 4.
11.00				Dokumentáció	
12.00			Fogadóóra diákoknak	Dokumentáció	Fogadóóra gyerekeknek
13.00			Fogadóóra diákoknak		Fogadóóra gyerekeknek
14.00	Családlátogatás	Családlátogatás	Konzultáció helyben szakemberekkel		Konzultáció helyben szakemberekkel
15.00	Családlátogatás	Családlátogatás	Fogadóóra szülőknek		Fogadóóra szülőknek
16.00			Jelenlét Intézmény 3.		

Véleményem szerint az óvodai – iskolai szociális munka részben kötött munkaidőt igényel. Tehát nem hivatali 08.00 – 16.00 – ig történő munkaidőt. Hiszen hogyan is éred el akkor az óvodában a szülőket? Miképpen alakítasz ki velük személyes kapcsolatot? Ők addigra már bevitték gyermekeiket az oviba.

Ugyanez vonatkozik az általános iskolára, alsó tagozatban. Jelen kell, légy! Akkor mikor megszólíthatod a szülőket! Tehát, minimum két nap korábban érdemes kezdened, mint 08.00 óra! Hidd el, megtérül! Ugyanez vonatkozik a délutáni munkaidő zárására.

A másik lehetőség az óvodában és az általános iskolában a szülők elérésére és személyes kapcsolatok kialakítására, ha jelen vagy az adott intézményben, amikor jönnek a gyermekeikért! Ez pedig 16.00 után van jó esetben és többnyire. Aztán ott vannak a családlátogatások. Ezek egy része is délután, későbbi időpontokban optimális. Különösen, ha dolgoznak a szülők.

Hogy ezt a két tény – korai kezdés és későbbi befejezés – te két hosszú napban vagy két korais és két késeis napban oldott meg, az már a te döntésed.

A vezető feladata pedig az, hogy mindezt lehetővé tegye és egy – egy hosszú napod után ne követelje meg a reggel 08.00 – órás bejelentkezésed az irodában, hanem bízzon benned és tudja, hogy másnap csak, mondjuk 10.00 – kor kezdesz és nem is az irodában, hanem egyből egy intézményben. Pusztán szakmai bizalom, team építés és munkakultúra kérdése. ☺ Valószínűleg meg! Közösen!

5. A szociális munka helyszínei a középiskolában

Véleményem szerint minden iskolában, középiskolában fontos lenne egy olyan helyiség, ami az ügyeleti idejében (fogadó órájában) csak a szociális munkás használ. Pontosan azért, hogy bizalmi légkört tudjon megteremteni a hozzá forduló diák(ok) és részére. Ha csak a tanári szobában lesz elérhető – pláne ha nem egyedül használja az adott időpontban – akkor nehezen illetve nem is épül ki a bizalom közte és a diákok között. Tanáraik már vannak! Az iskolai szociális munkás más! Hogyan is várhatjuk el, hogy megértse, én valami más vagyok, más szolgáltatásokkal, más eszközökkel, ha ugyanott, ugyanúgy, vagyok elérhető, mint a tanára, tanárai.

A fogadóóra helyisége előtt legyen kiírva mikor elérhető a szociális munkás. Érdeemes egy ötlet és/vagy üzenő dobozt is kitenni. Én az anonim üzenetek feliratú dobozt ajánlom. Bárki, bármilyen problémájáról írhat a szociális munkásnak. Ha aláírja, jelzi ki ő, megadja elérhetőségét azt megköszönöm, és felkeresem, de ha nem, úgylis jó. Csak keressen meg ő személyesen is. Nos, valami ilyen tematikájú saját üzenetet írj kedves kolléga a dobozra, vagy a doboz fölé. Lesznek üzeneteid, jelzéseid. ☺ A fogadószoba ajtajára – amikor van valaki nálad - ki lehet akasztani, egy kis táblát felirattal: „Most van valaki nálam. Kérlek, gyere vissza később, vagy írd nekem egy üzenetet itt, a dobozban vagy az fb csoportban privát!” Köszönöm. Tisztában vagyok azzal, hogy sok helyen nem megoldható az önálló helyiség. Akkor keressünk az épületben más szegletet, zugot.

További helyszínek:

- Folyosó vége, paravánnal. (Nálunk, anno az Óbudai Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodában a Flórián téri aluljáróban, a szűk helyiségben, paravánnal volt elválasztva és egyben jelzésértékűen mutatva a pszichológus „sarka”, ahol személyesen és viszonylag elszeparáltan tudott ügyfeleket fogadni. A paraván előnye például, hogy sok mindent ki lehet ragasztani, tűzni, rá.
- Aula
- Bejárat – porta
- Közösségi helyiségek (klubszoba például)
- Könyvtár
- És így tovább...

Nem tagadom sok kreativitás szükséges. És persze alapos helyismeret, az épület adottságainak feltérképezése és használata! A külső helyszínekről nem írok hosszan. Gyakorlatilag bármi lehet. A kollégium udvara, sportpályája. A Városi Művelődési Ház, a Könyvtár, Mozi, Múzeum, gyakorlatilag bármilyen intézmény, létesítmény, ami valamilyen külső program (egyéni – csoportos – közösségi) helyszíne, házigazdája, befogadója.

6. A szociális munka szakmai partnerei a középiskola kapcsán

Kikkel is dolgozzunk együtt? Kik a szakmai, stratégiai partnereink?

Röviden és egyszerűen – mivel nagyon könnyű megválaszolni – mindenkivel, aki hivatalból, szakmáját tekintve találkozhat a gyermekkel és/vagy családjával. A szociális munka célja a kollégiumban és a szociális munka tartalma és módszerei a kollégiumban címet viselő alfejezetekben már futólag sorra vettem a lehetséges partnereket. A teljesség igénye nélkül ők az alábbiak:

- Igazgató
- Tanárok
- Az iskolai diákszervezetek tagjai
- Szülői szervezet (Ha létezik az adott intézmény kapcsán.)
- Iskolapszichológus (amennyiben külön is (helyileg is) tart fogadóórát a középiskolában.
- Gyermekjóléti Szolgálat, Gyermekjóléti Központ szakembere. (Külön pikantéria, hogy helyzetünknel fogva gyakorlatilag a munkatársunk)
- Házi orvos, házi gyermekorvos (Lehet, hogy lakhely szerint nem oda tartozik a diák, (bejárós, kollégista) de élethelyzet szerint igen!)
- Védőnői hálózat
- Egyházi személy
- Amennyiben a szakellátásból „érkezik” fiatal, akkor az ő nevelője, segítője, továbbá gyámja, gyámi tanácsadója
- Egyéb, az adott kollégiummal kapcsolatban álló (szak)ember. De nem feltétlen szakember. Jártam több kollégiumban, ahol a kulcsszemély a portás néni/bácsi (már ha egyáltalán néni/bácsi volt az életkoránál fogva), szóval a portás volt az egyik legfontosabb kulcsszemély!

Ők mindannyian szakmai partnereink. Az igazgatótól a portásig. Aki diákkal, szülőjével, családjával kerül érintkezésbe (bármilyen minőségben) a középiskola keretein belül, és kívül, azok mindannyian stratégiai szakmai partnereink és egyben célcsoportunk is.

Egy csónakban evezünk! ☺ Lásd a képet! ☺

Néhány egyszerű fogalom és feladat ezzel a **CÉLCSOPORT** kifejezéssel kapcsolatban: **érzékenyítés – eltérő megközelítés – partnerség – szociális tudás – kölcsönös információ és tudásmegosztás – nézőpontváltás – komplexitás – közvetítés – kapcsolat – facilitáció – együttműködés közös célok mentén és még folytathatnám.** Ezek azok a fogalmak, melyen mentén a középiskolában dolgozó szociális munkásnak feladata a partneri együttműködés a különféle (szak)emberekkel. A fogalmak felsorolása, nyilván még hosszan folytatható. Javaslom, éljetez is a lehetőséggel és keressétek meg, soroljátok fel a ti konkrét szakmai partnereiteket!

VI. Alulnézet – válaszok feldolgozása

2019. 03. 14 – n tettem közzé felhívást „Szociális munka a középiskolában – kérés, kérdés, felhívás” címmel. Itt olvashatod:

<https://www.co-treme.hu//szocialis-munka-a-kozepiskolaban-keres-kerdes-felhivas/>

Megosztottam minden általam ismert fórumon, csoportban az internet adta lehetőségeken belül. Kb. két héttel később, 2019 áprilisában újra közzé tettem, megismételtem a megosztásokat.

Mindösszesen 4 db. azaz négy darab válasz érkezett. Miközben a kollégiumi módszertan oldalt és az azt követő középiskolai felhívásom oldalát 1200 – an látogatták. Ez van! Nem kommentálom.

Itt, most átnyújtok a válaszokból egy – egy szeletet. A válaszokat a felhívásom kérdései mentén teszem közzé, az szerint, ha érdekesnek, értékesnek tartom a választ. Betűhíven természetesen

Célom, egyfajta életszerű, gyakorlati pillanatfelvétel átnyújtása nektek, kollégáknak. Minden válasz elolvasását ajánlom, de különösen az iskolák leírására és a széleskörű alkalmazott módszerek felsorolására hívom fel figyelmeteket!

Ez úton is nagyon szépen köszönöm a négy kolléga válaszait, az erre szánt idejüket, energiájukat! Köszönöm szépen! És akkor az „alulnézet”:

Bemutatnád néhány szóban azt a középiskolát (középiskolákat), ahol az iskolai szociális munkát végzed?

- „700 fős gimnázium egy megyeszékhelyen. Diákcentrikus, elfogadó, teljesítményorientált, segítőkész. Arany János Tehetség Program működik, előkészítő osztálytól 12. osztályig.”
- „Két középiskolám van. Egyik alternatív (Waldorf), ahol 12 évfolyamos képzés van, de a középiskola külön épületben van. A másik egy 6 évfolyamos (6-12) jó nevű gimnázium.”
- „Két középiskolát kaptam, mondhatni a két végletet.../ ...Az egyik iskola egyházi fenntartású, elit szakgimnázium, gimnázium. Viszonylag nagy gyerek- és pedagóguslétszámmal, komoly magatartási és tanulmányi elvárásokkal a tanulókkal szemben. Igen sok bejáró, és kollégista diák tanul az iskolában, a hátrányos helyzetű gyermekek száma igen csekély. ... A másik középiskolám szakgimnázium és szakközépiskola. A diákok nagy része hátrányos helyzetű, roma fiatal. Igen nagy probléma iskolai szinten a gyermekek hiányos, vagy nem megfelelő szocializációja, sok a családi problémával élő, a szegregátumból érkező gyermek, viszonylag magas a BTM-es, SNI-s diákok száma. Hatalmas problémát jelent az iskolaelhagyás is... „
- „...kis vidéki középiskola kb. 350 tanulóval. Nagyon vegyes összetétellel, Centrumos. Nagyon befogadóak a tanárok. Van 1 szociális munkás, egy iskola pszichológus...”

Ki a célcsoportod, célcsoportjaid a középiskolában? (Miért, kikért dolgozol?)

- „Diákok elsősorban, másodsorban a szülők és a pedagógusok.”
- „Teljes a passzivitás mindkét iskolában. A 6 évfolyamosban volt egy felkérés délutáni csoportfoglalkozásokra, ahol a diákok hoztak be témákat, és csak arra kértek, hogy legyek ott velük, ha elakadnak, kvázi koordinátorként a gyermekvédelmi felelőssel. A kezdeményezés elakadt, nem lett kivitelezve. Egyéni megkeresés volt egy diák részéről. Másik középiskolában levélbeni tanácskérés volt szociális ügyekben, megválaszoltam, de nem volt még egy köszönöm se. „
- „Munkám célcsoportja elsősorban a gyermek, majd a pedagógus (szülőkkel nehezen lehet együttműködni már a középiskolai életben, pont azért, mert sok a bejáró, kollégista gyermek, és valljuk be őszintén, a szülői értekezletek sem túl gyakoriak....)”
- „A lemorzsolódos gyerekek.”

Mennyi időt töltesz el a középiskolában?

- „...heti 4 nap”
- „Az egyik iskolában heti 2 órát, a másikban heti 3 órát töltök.”
- „... Ebben az iskolában heti 8-12 órát töltök,... Ebben az iskolában heti 8-10 órát töltök...”
- „... Heti kb. 6 órát...”
- „Változó, vannak nehezebb napok, amikor igény van rá.”

Hol végzed a középiskolai szociális munkát?

- „Fejlesztő szobában illetve az orvosi szobában vagyok.”
- „Van egy állandó helyem a tanárban, de ha egyéniben beszélni szeretnék egy gyerekkel, van egy kisterem.”
- „...rendelkezésemre áll egy terem, ahol fogadhatom egyéni tanácsadásra, konzultációra a diákokat, pedagógusokat.”

Kikkel, milyen szakmai partnerekkel dolgozol? (Együttműködés)

- „Védőnővel egyeztettem, a gyógypedagógussal, ifjúságvédelmi felelőssel rendszeres a kapcsolattartás, mert egy irodán osztozunk. Néha előfordul delegálás, de főleg informális a kapcsolat. Heti 1 nap esetmegbeszélő van a családsegítőben, és lesz szupervízió is havi 1-szer.”
- „Az iskolai gyermekvédelmi szakemberrel, iskolai védőnővel dolgoztam eddig együtt. A pszichológussal úgy tűnt jól indulnak a dolgok, de zátonyra futottam az első probléma alkalmával. Szerettem volna megbeszélni vele egy ügyet, de elbeszéltem mellettem.”
- „Az iskolában protektív team-et is sikerült létrehozunk, - az iskolaorvos, védőnő, pszichológus, nevelési igazgatóhelyettes bevonásával havonta összeülünk, hogy az esetlegesen felmerülő problémákról közösen ötleteljünk. Folyamatos az együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálat szakembereivel, valamint az esetmenedzserekkel, A RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat szakembereivel, a nevelési tanácsadóval, valamint az FSZK fogyatékosügyi tanácsadóival.”
- „Iskola pszichológus, iskolai szociális munkás, védőnő, osztályfőnökök, esetmenedzserek, családsegítők. Több alkalommal kezdeményeztem esetmegbeszélést.”

Mit csinálsz iskolai szociális munkásként a középiskolában? Milyen szakmai tevékenységeket végzel?

- *„Kivárós módszerrel dolgozom, az osztályfőnököknek bemutatkoztam, kértem, hogy keressenek személyesen egyenként, egyeztetés céljából. Ez csak 4-5 fő esetében valósult meg a 22 osztályfőnökből. Voltak, akik hívtak osztályfőnöki órára bemutatkozni, illetve tematikus órát (csoportfoglalkozást) tartani. Eddig stresszkezelés és szenvedélybetegség-prevenció. Egy osztályfőnök kért, hogy tartsak önismereti csoportfolyamatot az érdeklődőknek, akik önként jelentkeztek, 2 osztályfőnöki órát biztosított hozzá, a folytatás egyeztetés alatt. Egy osztálynál az érdeklődőknek kiscsoportos foglalkozás-sorozat lesz olyan témában, ami érdekli őket: Szexualitás, fiatalkori bűnözés (bűnmegelőzés), drog, önértékelés, depresszió, családon belüli erőszak, öngyilkosság. A 2,5 hónap alatt 6 diák fordult meg nálam egyéni beszélgetés céljából, egyet az igazgató kísért hozzám, mert sok az igazolatlan hiányzása, 3-at az osztályfőnök delegált, 2 önként és magától keresett meg. Az igazolatlan hiányzónak a szülőjével is beszéltem.”*
- *„Jelenleg csak ügyeletet adok.”*
- *„Az első időkben leginkább a pedagógusok delegálták hozzám a „problémás” diákokat (legyen az igazolatlan iskolai hiányzás, késés, magatartászavar, konfliktus vagy feltételezett családi probléma.....stb.), utána a diákok önmaguktól kerestek fel. Természetesen igyekeztem minden osztályt tájékoztatni a munkámról, a fogadóóra idejéről, és akár a diákok egymásnak is mondják, hogy hol kereshet a másik. A pedagógusok is gyakran megkeresnek, ha tanácstalanok 1-1 gyermek ügyében, tematikus osztályfőnöki órát, vagy valamilyen csoportfoglalkozást szeretnének, vagy egyszerűen csak ventillálni szeretnének. A pedagógusok informálása nevelőtestületi vagy osztályfőnöki értekezleteken zajlik.”*
- *„Csoportfoglalkozások igen széles skáláját tudom ebbe az intézménybe bevinni. Attól függetlenül, hogy az iskolába járó diákok nem éppen az igazán veszélyeztetett „kategóriába” tartoznak, nagy az igény a különböző preventív foglalkozásokra. Értéktároló, konfliktuskezelő, drogprenvenációs, egészségfejlesztő, kommunikációs- és szociális kompetenciafejlesztő, érzékenyítő és önismereti csoportok folyamatosan működnek, valamint az iskolai diákbizottság tagjai számára csapatépítő tréningeket tartok. A kollégiumban szintén lehetőségem van ezen csoportfoglalkozások megtartására.”*
- *„Közösségi munka keretein belül az iskola egészét érintő rendezvényekbe tudok bekapcsolódni (Diáknap, egészségnap, sportnap.....stb)”*
- *„...az iskolában is folyamatos igény van a különböző csoportfoglalkozásokra, vagy osztályfőnöki óra „feláldozásával”, vagy a kollégiumi keretek között. Filmklubot, konfliktuskezelő, értéktároló, szociális és kommunikációs készségfejlesztő, társadalmi érzékenyítő csoportok kerültek megtartásra, valamint viselkedésterápián is részt vehettek a kiválasztott tanulók (ez utóbbi elsősorban a lemorzsolódás csökkentése érdekében).”*
- *„Az intézmény közösségi rendezvényein is folyamatosan részt veszek segítőként (Egészségnap, Koli-nap, Diáknap, Sportnap.....)”*
- *„Mikor mire van igény. Prevenációs csoportokat tartok, játékokkal. De sokszor keresnek fel az osztályfőnökök különböző problémákkal, ekkor a megfelelő helyre irányítom őket, vagy szervezek előadást/ foglalkozást.”*

Hogyan dolgozol? (Egyszerűbben: Milyen módszerekkel?)

- *„Egyéni és csoportmunka, prevenciós szemlélet, időnként krízisintervenció.”*
- *„Véleményem szerint a középiskolákban minden esetben az adott intézmény szükségleteihez igazodva érdemes elkészíteni a szolgáltatási palettát, hiszen más és más „gyerekanyag”, probléma, pedagógus összetétel jellemzi az iskolákat.”*
- *„Legszívesebben játékokkal, mivel ezzel hamarabb meg tudom fogni a gyerekeket. :) A szociopály nagyon népszerű!”*

Szakmai álláspontod szerint milyen tevékenységekre lenne legnagyobb szükség a középiskolában?

- *„Önismereti csoportra, szexuális felvilágosításra.”*
- *„Annyira zártak az én iskoláim, hogy nem tudok erre a kérdésre válaszolni. Az biztos, hogy szükség lenne iskolai prevenciós foglalkozásokra. Jelenleg azt az álláspontot képviseltem az értekezleteken, hogy becsatlakozom az iskola, éves prevenciós programjába. Hívtam őket egyéb csoportfoglalkozásokra, ott is passzivitással találkoztam. Az osztályfőnökök nem kezdeményeznek.”*
- *„A pedagógusok érzékenyítése, felkészítése az alul szocializált gyermekek fogadására, és a multiproblémás gyermekek kezelésére.”*

Szakmai álláspontod szerint milyen szakmai tevékenységeket végeznél legszívesebben az középiskolában?

- *„Csoportokat”*
- *„Aktívabban részt vennék a már meglévő eseményeken, hozzátenném azt, ami minket illet. Részt vennék az osztályfőnöki órákon. Olyan témákat vinnék ki, mint: pályaorientáció önismereti résszel megtámogatva, közösségépítés, önismeret, csoportfejlesztés, az önkéntesség szellemisége, énhatárok, internetes bántalmazások, pénzügyek, időgazdálkodás, ENABLE program a bántalmazás megelőzése érdekében, nyári munka, függőségek, fogyasztással élőkkal szembeni érzékenyítés, szegénység kérdése, veszteségek feldolgozása az életben, vágyak és a mindfulness kapcsolata....”*
- *„Amit csinállok, az a terveimmel és az elképzeléseimmel összhangban van. Szeretném, ha több diák keresne fel.”*

Egyéb kiegészítés, javaslat?

- *„Kiegészítésként írom, hogy bár a saját iskoláimba nem hívnak, de a kollégáim középiskoláiban tartok foglalkozásokat. Jelenleg is fut a konfliktuskezelés, ami több alkalmas esemény. Illetve egy másik szakiskolába is megbeszélés alatt áll egy foglalkozássorozat ugyanebben a témában. „Felhőtlen fesztiválozás” témájában a kilencedikesekhez megyek a fesztiválszezon előtt. Jóval kevesebb a megkeresés, mint az általános iskolai korosztálynál.”*
- *„Az együttműködés a tapasztalatok szerint nem megy egyik napról a másikra, de egy elhivatott, képzett szakember jelenlétével a jogalkotó által elvárt célok teljesülhetnek.”*

Hát, ennyi! Azt gondolom, hogy a fentiek, de ez az utolsó gondolat különösen szépen mutatja a kollégák szakmába vetett hitét, magát a szakmaiságot és az elköteleződésüket hivatásuk iránt.

Még egyszer köszönöm szépen a válaszaitokat, kedves kollégák!

VII. Zárszó

Zárszó ugyan, de szeretném nyitva hagyni a lehetőséget a szakmai párbeszédre, tapasztalat megosztásra, együttgondolkodásra.

Őszintén remélem, hogy ha a döntéshozók és a szakmai szervezetek, egyesületek valamint a felsőoktatási intézmények részéről nem is várhatjuk el, hogy napirenden tartsák ennek az új szociális – gyermekvédelmi – gyermekjóléti országos szolgáltatásnak a szakmai kérdéseit és az arra adandó válaszokat, azért maga a szakma képviselői képesek lesznek a párbeszédre, szakmai együttműködésre, hálózatosodásra.

Igazágtalan vagyok, hiszen volt már kísérlet az óvodai – iskolai szociális munka aktualitására, fontosságára való figyelemfelhívásra és szakmai cselekvésre.

Két fontos eseményt emelek ki:

1. A párbeszéd című szakmai folyóirat külön számot szentelt a témakörnek még tavaly:

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/index/124>

2. 2019. 03. 20. Az Iskolaszövetség rendezésében tartott konferencia

<http://iskolaszovetseg.hu/index.php/rendezvenyeink/konferencia-az-iskolai-szocialis-munkarol>

Őszintén remélem, hogy sok ilyenben lesz még részünk.

De addig is, amiket minden intézmény és szakember megtehet:

- ✓ Teamben dolgozik és megosztja a tudását
- ✓ Szakmai műhelyeket szervez és valósít meg
- ✓ Gyűjti és megosztja a jó gyakorlatait
- ✓ Részt vesz a hálózatosodásban
- ✓ És végül, de nem utolsó sorban: Válaszol, választ küld felhívásaimra. ☺ Közreműködik kezdeményezéseimben, illetve maga kezdeményez szakmai tárgyú eseményeket...

Végül engedjétek meg a szokásos záró szövegem, mert nem győzöm hangsúlyozni:

Mint köztudott az óvodai – iskola szociális munka országos kiterjesztése 2018. 09. 01 – én indult. Ugyanakkor iskolai szociális munka már 20 – 25 évvel ezelőtt is létezett. Elég csak a „Pécsi modellre” vagy éppen a „Ferencvárosi modellre” gondolni. Tehát vannak tapasztalatok. Léteznek jó gyakorlatok. Rendelkezésre áll szakirodalom. És adott a lehetőség!

A lehetőség arra, hogy visszatérjünk az alapokhoz, a kezdetekhez. Az önkéntesség elvén nyugvó, segítő, támogató szociális munkához a gyermekvédelemben. Őszintén kívánom magunknak, hogy visszataláljunk a szociális munka alapértékeihez és a manapság tapasztalható kontrolláló, fegyelmező, dokumentáló, hivatali és hivatalos dimenzióból megtaláljuk a kiutat az elfogadó, empátiás, ösztönző támogatáshoz, segítségnyújtáshoz.

Tudom, ismerem, hogy számos földrajzi területen betöltetlen állások zöme létezik. Máshol a nagyarányú fluktuáció okoz súlyos problémákat. A szakmánk, és ezen belül az óvodai iskolai szociális munka presztízséről és más humán területek (oktatás, egészségügy) általi elfogadásáról, együtt(NEM) működéséről nem is beszélve. Én mégis hiszek abban, hogy professzionális szakmai munkával sikeres lehet, mind a hivatásunk egésze, mind annak egy része, szelete, az óvodai – iskolai szociális munka!

Ehhez kívánok nektek sikereket, eredményeket!

Budapest, 2019. 04. 20.

Vajda Zsolt

Szociális munkás

VIII. Ajánlott irodalom

A XXI. Században teljesen érthető az olyan igény, hogy közétegyek egy linkgyűjteményt a témában. Nos, számos ilyen tartalommal rendelkezem, gyűjtöm és használom is az ott olvasottakat. De nem teszem közzé, mert véleményem szerint fontos, hogy munkánkhoz önálló „kutatást” is végezzünk. „A Google a barátod!” Élj hát vele! És a könyvtár sem egy borzalmas hely. ☺ Semmi nem akadályoz abban, hogy jól meghatározott keresőszavak mentén kiváló szakirodalmakat, jó gyakorlatokat, szervezeteket, intézményeket, módszereket találj! Én sem csinálom másképpen, neked is sikerülni fog. Élj hát vele!

Más, eddigiektől eltérő ajánlásom:

Óvodai – iskolai szociális segítők Facebook csoportja. Nem rég indult, ígéretes kezdeményezés! Ez úton is gratulálok a létrehozójának! Íme:

<https://www.facebook.com/groups/1209132425907950/>

És a szokásos, kihagyhatatlan:

- A Párbeszéd című folyóirat Vol. 5 (2018) No. 3 száma az iskolai szociális munkáról szól: <http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/index/124>
- A szakmai folyóirat elérhetősége: <http://parbeszed.lib.unideb.hu/>

Ajánlom szíves figyelmetekbe! Benne, a szerkesztőknek hála, egy olyan tudástár, 1992 – től datálva, mely az iskolai szociális munka hazai repertórium! Véleményem szerint, minden óvodai – iskolai szociális munkásnak hasznára válik, ha kezdetben átnézi a repertóriumot, ismerkedik vele, majd bele - beleolvas, később alaposan el is olvassa az abból kiválasztott szakirodalmakat, birtokba veszi a bennük rejlő felhalmozott tudást! **Nincs mit hozzáfűznöm, csak ajánlani tudom:**

<http://parbeszed.lib.unideb.hu/megjelent/html/5bbcb8100ef93>

Olvassátok és olvassatok, papír alapon és digitálisan egyaránt! ☺

